

TORSTEN SVENSSON.

ROLIGT att SÖÖJDA

AV Carlsons.

C
30

1227

© A V Carlsons Bokförlags AB

1227

4732
599

TORSTEN SVENSSON

ROLIGT att SÖJDA

C/30

AV Carlsons

SMÅPLOCK

"Småplock" kan man kalla rester och avfall av olika material.

I slöjden går det bra att ta vara på och använda mycket "småplock", och du och dina kamrater bör hjälpas åt att samla sådant material, innan ni börjar med det egentliga arbetet.

Här bredvid finns två exempel på arbeten, som gjorts av "småplock" — obarkat trä, kvistar, lera, tall- och grankottar och mössa. Du kan lätt få uppslag till andra sådana "småplocksarbeten" från historia, geografi, kristendomskunskap och hembygdskunskap.

Detta kan vara "småplock":

BARK	PINNAR
BAST	PLAST
BURKAR	PLYWOOD
GARN	PLÄTBITAR
HALM	SKINN
KORK	STENAR
KOTTAR	STÄLTRÄD
KVISTAR	TANDBORSTAR
LAV	TREETEX
LERÄ	TRÄDRULLAR
LÄDER	TYG
MASONIT	TÄNDSTICKS-
MOSSA	ASKAR
NÄT	WELLPAPP
PAPP	M. M.
PAPPER	

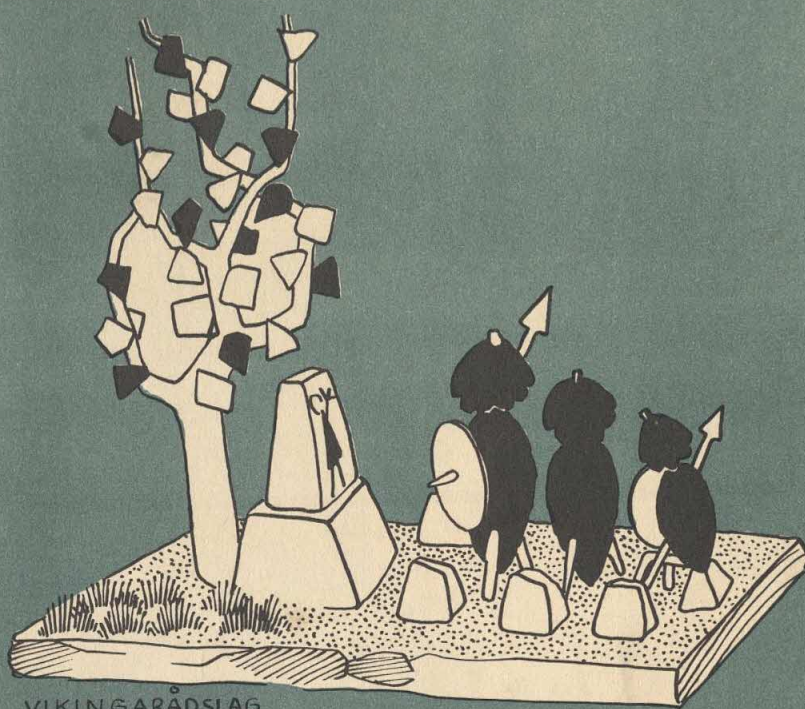
Och dessutom kan du använda:

Cement, färg, gips, klister, lim, skruvar, spikar m. m.

I en bok som heter

KRITTERBOKEN

finner du trevliga exempel, på hur du skall tillverka djur av "småplock".

VIKINGARÅDSLÄG

DEN FÖRSTA TÄNDUTDRAGNINGEN
— EN FÖRFÄRLIG HÄNDELSE —

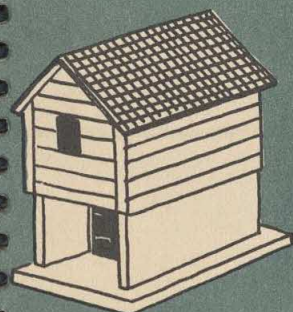
Första slöjdåret

LOBBY, W. B. LIBRARY
Date 22.10.02
Acc. No. 10616

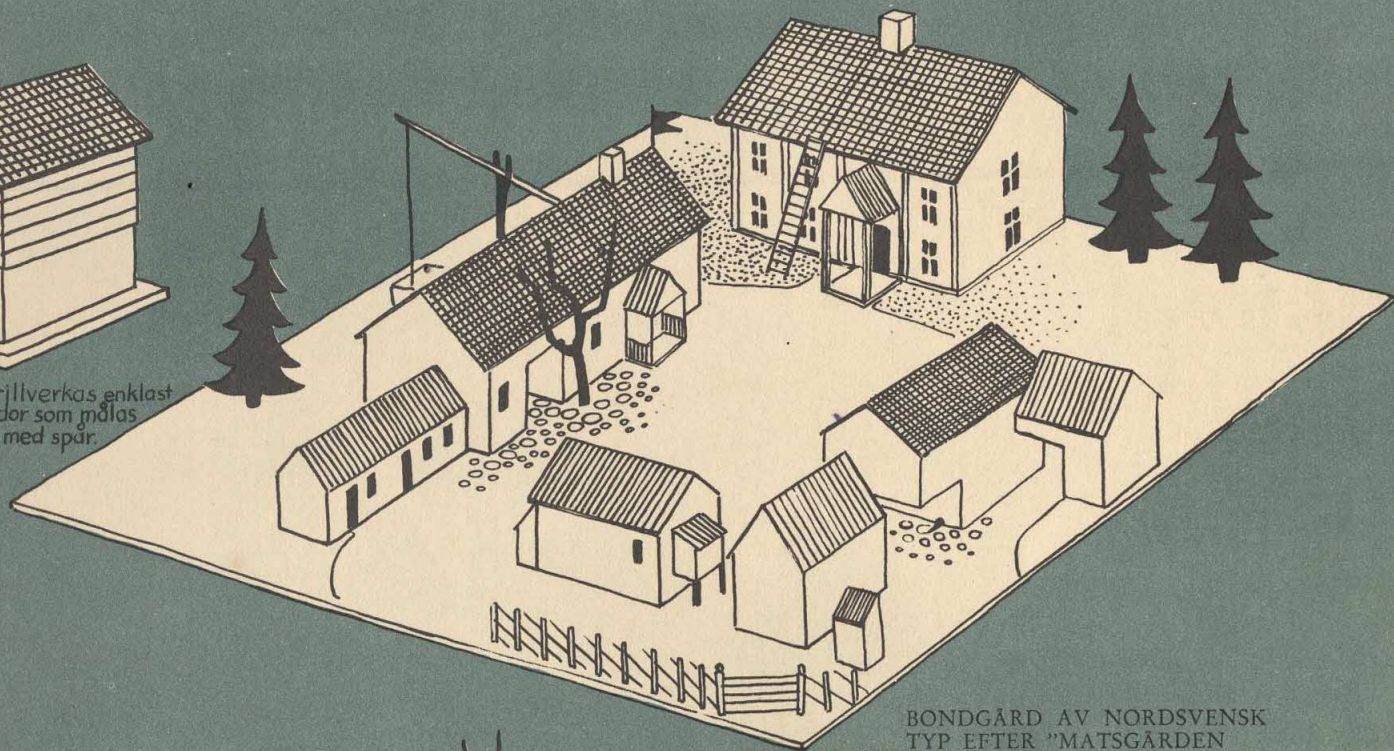
Med grupparbete menas, att du tillsammans med några kamrater utför ett större arbete, där var och en tillverkar sin del.

Av spillbitar m. m. kan ni göra en gård efter er egen fantasi, efter ett fotografi eller ungefär så som de båda nedanstående teckningarna visar. Den ena gården är från norra Sverige och den andra från södra Sverige.

GRUPPARBETE EN GÅRD

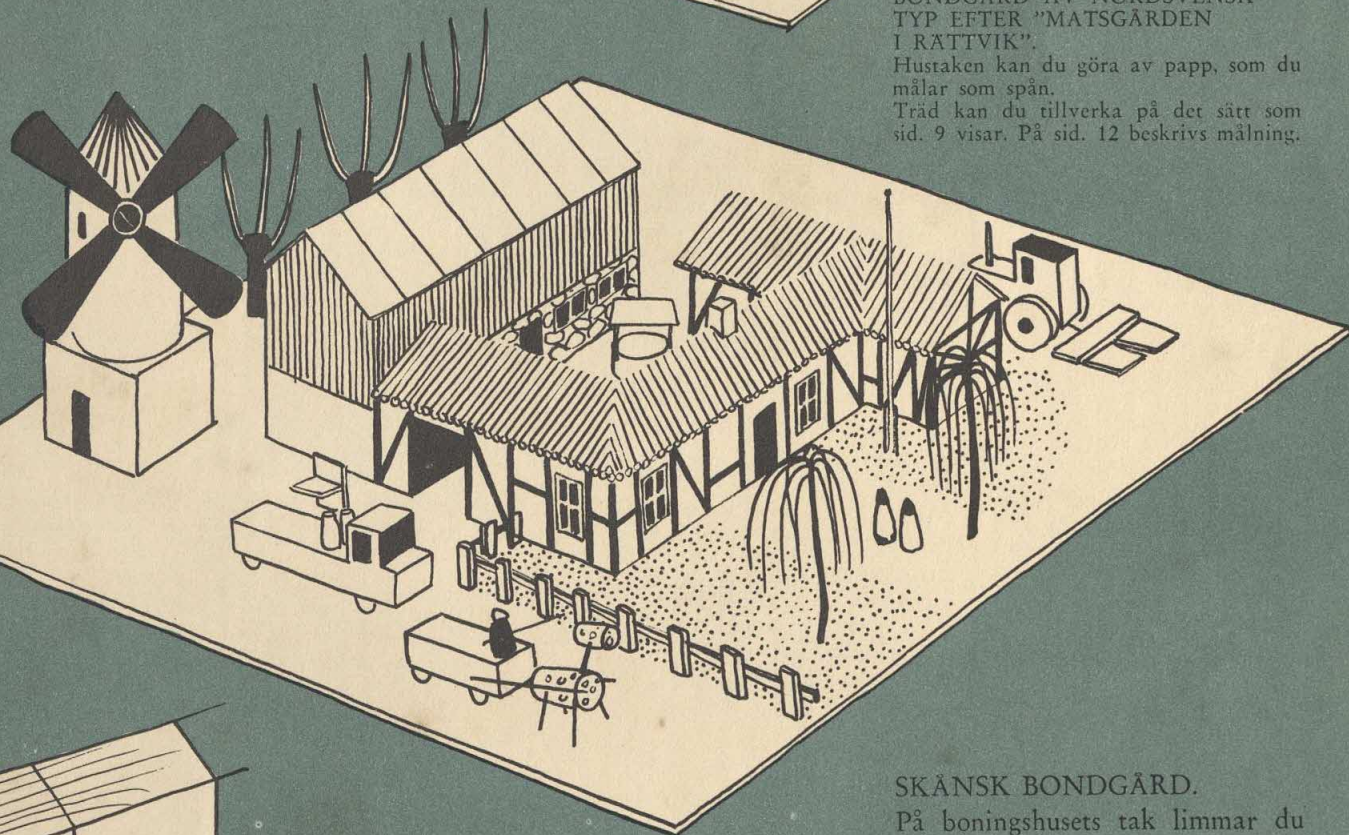
HÄRBRET tillverkas enklast av hela brädor som målas eller förses med spår.

BONDGÅRD AV NORDSVENSK TYP EFTER "MATSGÅRDEN I RÄTTVIK".

Hustaken kan du göra av papp, som du målar som spår.

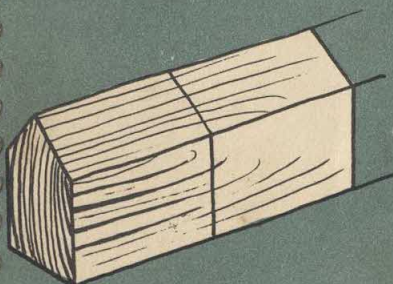
Träd kan du tillverka på det sätt som sid. 9 visar. På sid. 12 beskrivs målning.

SKÅNSK BONDGÅRD.

På boningshusets tak limmar du halm.

Korsvirket samt fönster och dörrar målas.

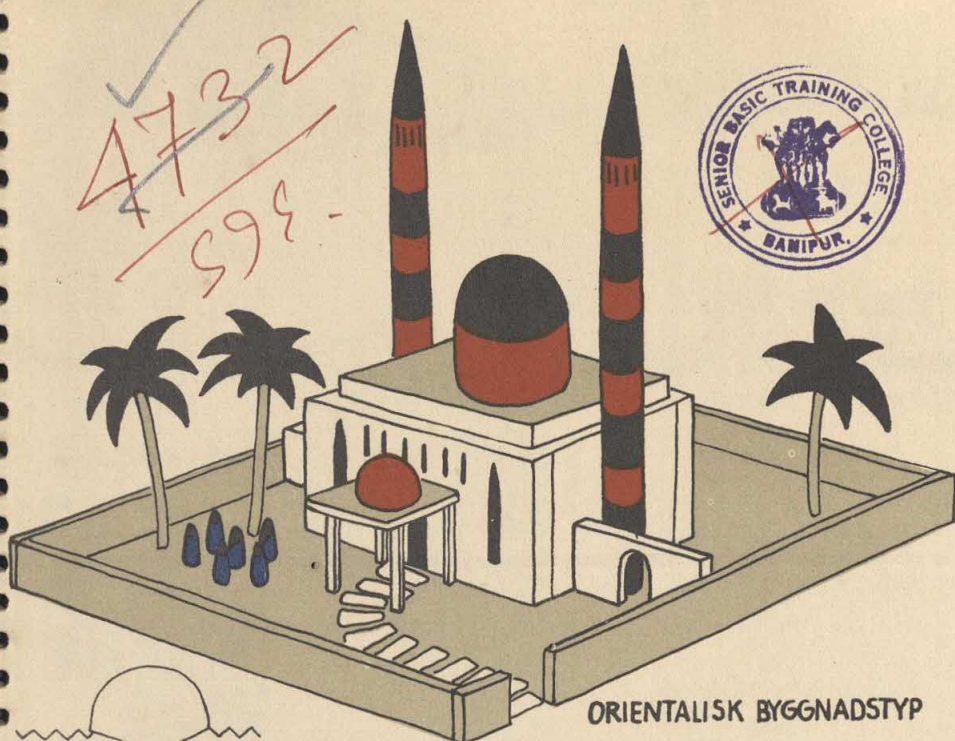
Tillverka alla lika stora hus på en gång.

Andra slöjdåret

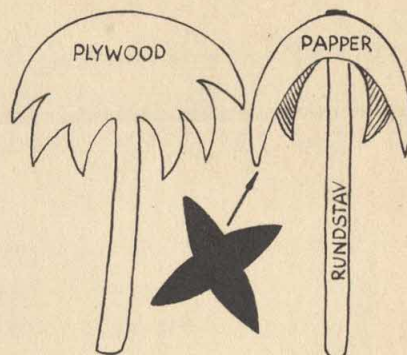
4732
598-

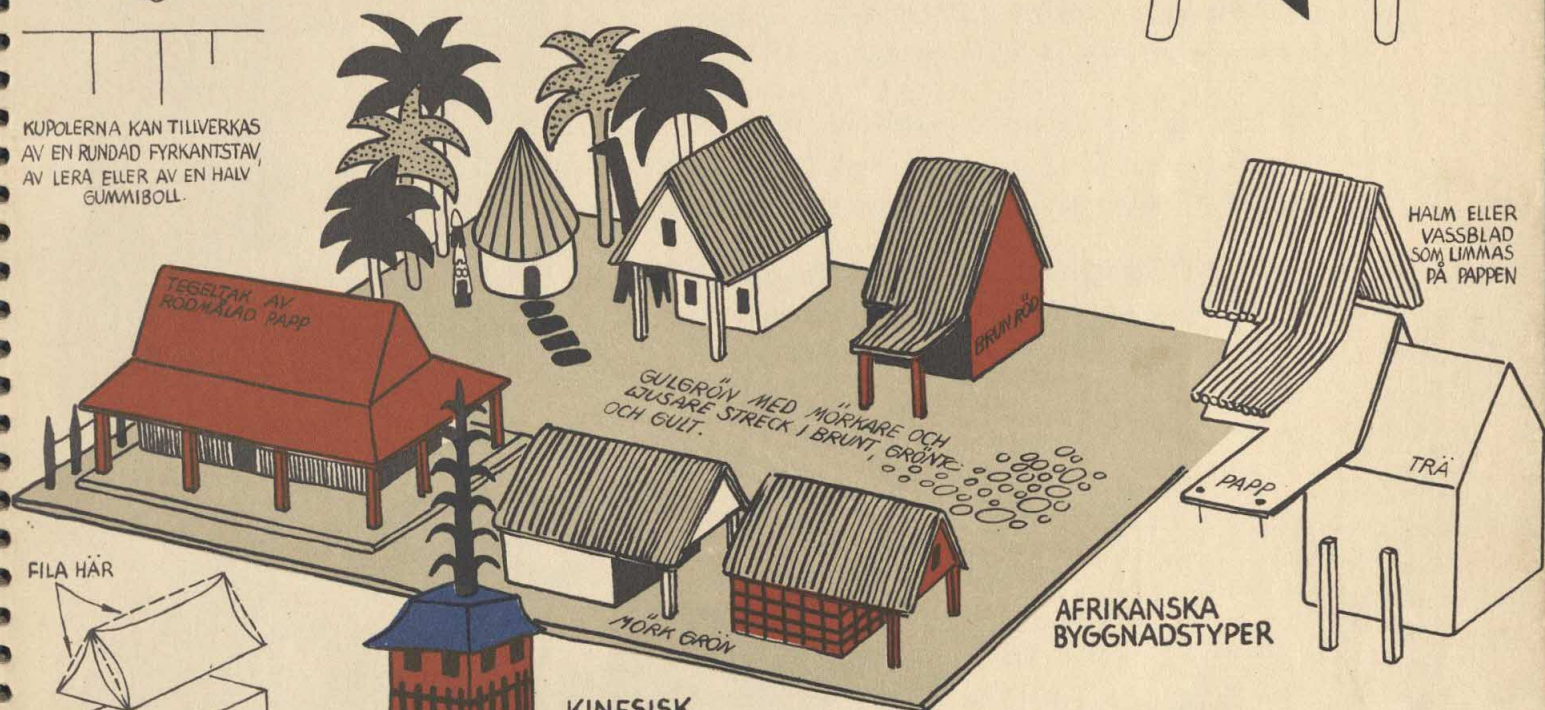
UTLÄNDSKA BYGGNADS- TYPER

ORIENTALISK BYGGNADSTYP

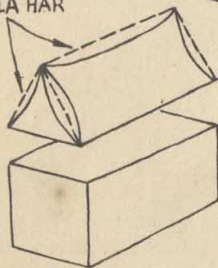
KUPOLERNA KAN TILLVERKAS
AV EN RUNDAD FYRKANTSTAV,
AV LERA ELLER AV EN HALV
GUMMIBOLL.

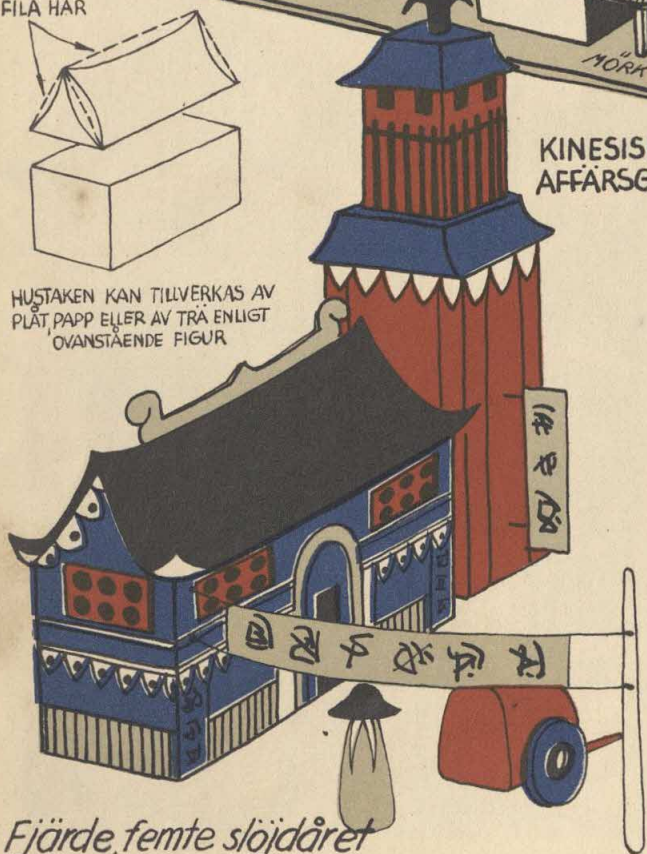
AFRIKANSKA
BYGGNADSTYPER

KINESISK
AFFÄRSGATA

FILA HÄR

HUSTAKEN KAN TILLVERKAS AV
PLÅT, PAPP ELLER AV TRÄ ENLIGT
ÖVANSTÅENDE FIGUR

Det är inte nödvändigt, att du utför byggnaderna på de sätt, som teckningarna visar. Du bör studera och samla på bilder i böcker och tidningar. Med hjälp av dessa bör du om möjligt utföra din egen modell.

Gör inte husen för stora. Det räcker om hela anläggningen blir 20 cm × 30 cm.

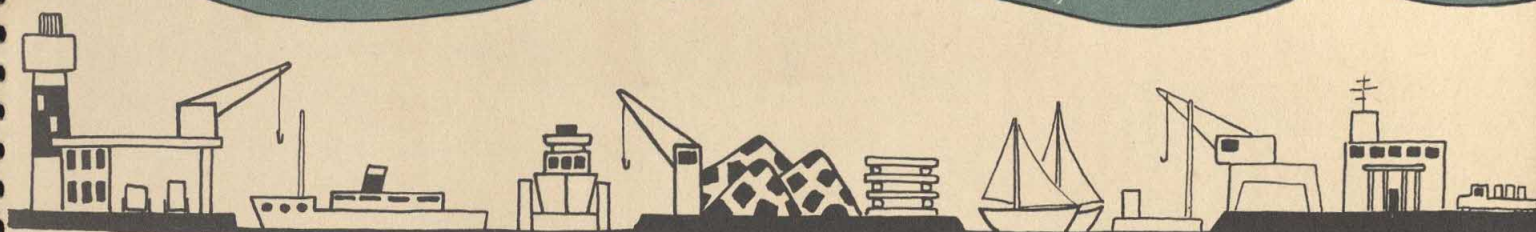
En större anläggning bör göras som GRUPPARBETE. Tillverka djur och människor till dina byggnadsplaner. Använd gärna lera.

Har du pappslöjd i din skola, kan du bygga hela anläggningen i papp.

Fjärde, femte slöjddåret

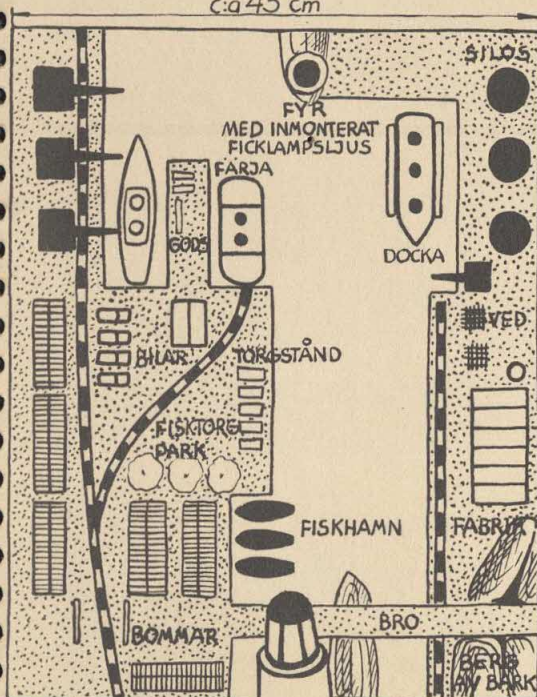
EN HAMN

FISKE-LÅGE

FYR JÄRNVÄG LAST- OCH PASSAGERARFARTYG DOCKA KOLUPPLAG BRÄDGÅRD FISKEBÅTAR PRÅM LYFTKRAN HAMNKONTOR

c:a 45 cm

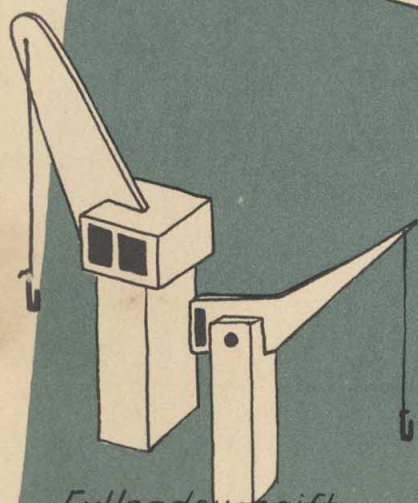
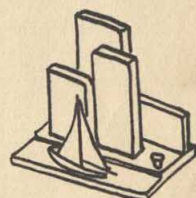
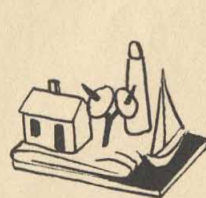

Här får du en del uppslag till två grupparbeten. Gör själv en planritning till en hamn eller ett fiskeläge, som du vill ha det. Bestäm var du skall ha vatten, land, järnväg, kajer, båtar, hus m. m.

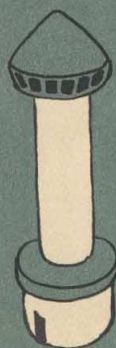
Bygg grupparbetet på plywood-, masonite- eller treetexskiva. Byggnaderna och större båtar gör du bäst av trä. Använd skräplådans spillbitar. Du kan givetvis också använda bark till båtar och berg, konservburkar till silos, papp, stenar m. m.

Måla enligt anvisningar på sid. 12, men gör inte vattnet för blått utan ta ganska mycket grönt och vitt i den blå färgen. Måla dessutom något ojämnt, så att havet "lever".

Fiskeläget behöver inte göras som grupparbete, om du gör det ganska litet. Träden kan du tillverka av renlav, som du doppar i grön cellulosafärg och fäster på ståltråd.

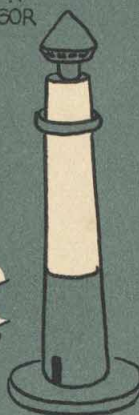

Fyllnadsuppgift

RÅSEN TILLVERKAS AV TUNNA TRÄRIBBOR

KÄN DU SVARVA SÅ GÖR NÅGRA TREVLIGA FYRTORN

GÖR FISKEBÅTEN MYCKET ENKEL OM DU SKALL ANVÄNDA DEN I ETT GRUPPARBETE

4732
598

EN STAD

GRUPPARBETE

Innan ni är klara att börja bygga, måste ni planera staden, d. v. s. rita ut var ni skall lägga hus, gator, parker, järnväg m. m. Planera med hjälp av bredvidstående ritning eller genom att studera en karta över en stad.

Den platta av masonit, plywood eller treetex, som ni bygger staden på, kan delas i mindre bitar. På dessa bygger var och en sin del av staden. På så sätt kan alla få ta hem de delar, de har byggt.

Kom ihåg att endast använda spillbitar!

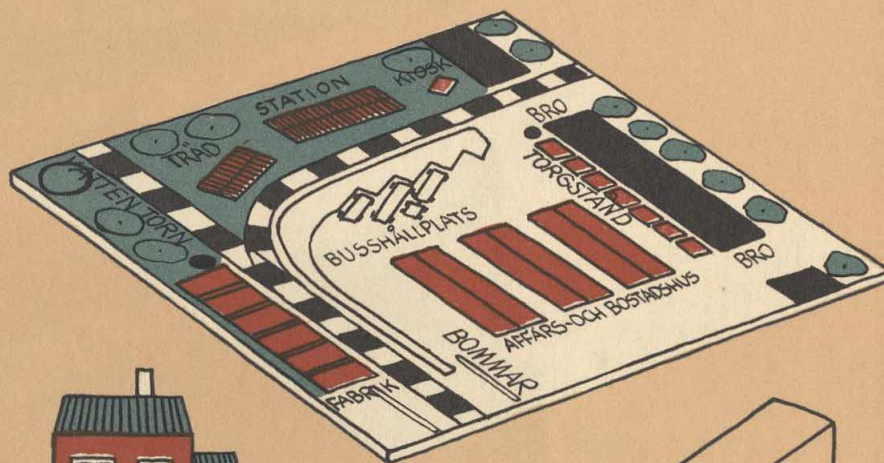
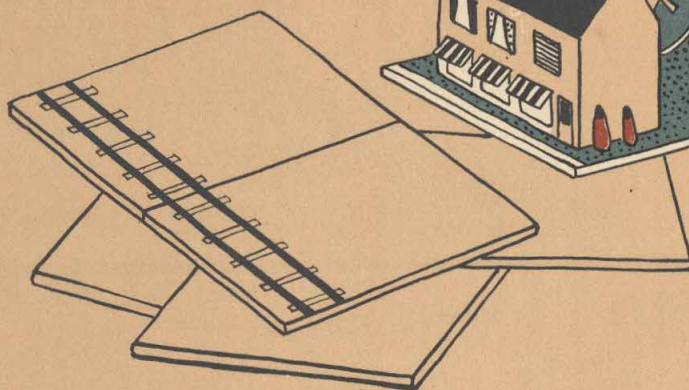

Har ni tänkt på så många olika typer av byggnader det finns i en stad? T. ex.:

Bostadshus (Höghus, Radhus, Egna hem)	Kaserner
Affärshus	Radiostation osv.
Kyrka	<i>Dessutom finns</i>
Slott, Rådhus	Torg (buss- och salutorg)
Skolor	Torgstånd
Fabriker	Parker
Stationshus med godsmagasin och lokstallar	Statyer
Sjukhus	Triumfbågar
Brandstation	Broar
Gasverk med gasklocka	Idrottsplats
Vattentorn	Tivoli
Post, telegraf	Gatlyktor
Bensinstationer med garage	Affischpelare
Kiosker	Trafikmärken
Museum	<i>Och slutligen</i>
Fornlämningar	Bilar
Utsiktstorn	Båtar
Stadsmur med portar m. m.	Tåg
	Människor

Men lägg inte alla dessa föremål i en och samma stad!

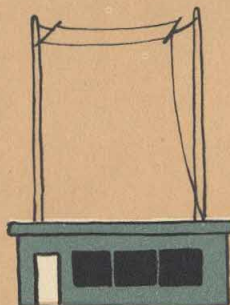
Fyllnadsuppgift

RÖDMÅLAD WELLPAPP
FÖRESTÄLLER TEGELTAK

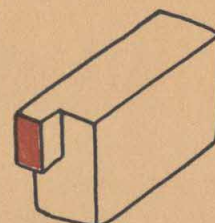
FÖNSTER KAN MÅLAS
DIREKT PÅ TRÄET
ELLER TILLVERKAS AV
KARTONGBITAR SOM
LIMMAS FAST

RADIOSTATION

GASKLOCKAN KAN
TILLVERKAS AV EN
MÅLAD KONSERVBURK

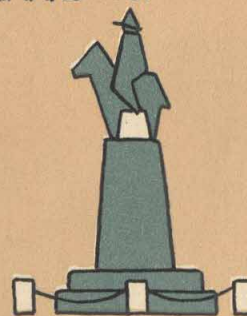
VID MASSTILLVERKNING
AV FÖNSTER ÄR DET
LÄMPLIGT ATT GÖRA
EN STÄMPEL AV ETT
RADERGUMMI

FABRIK

FORDONSHJUL TILLVERKAS
AV HALV RUNDSTAV

RYTTARSTATYN KAN
TILLVERKAS AV
LERA

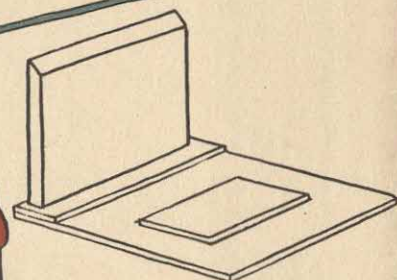
MÄNNISKOR TILLVERKAS AV SMÅ
PINNAR ELLER AV LERA

TRAFIKKNUT • TIVOLI • FLYGFÄLT

4732
598

Måla fönster på en kartongbit och limma därefter fast dem på huset.

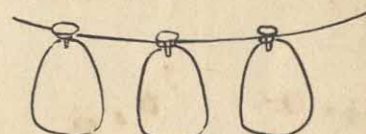

Trafikknut i mindre format lämplig som arbete för en person.

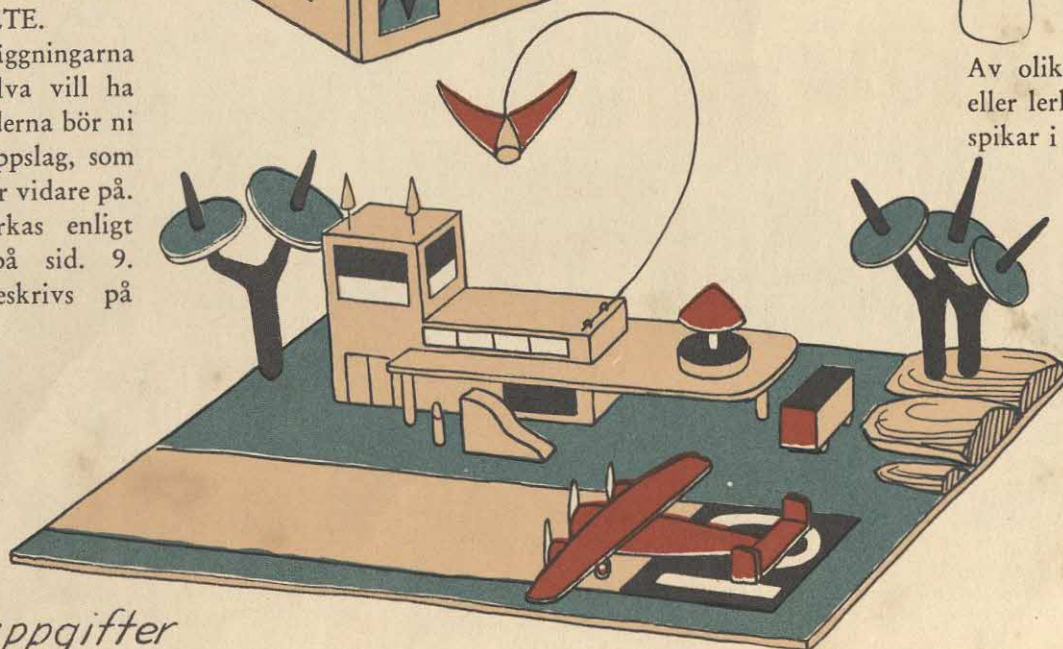

SAMTLIGA UPPGIFTER LÄMPLIGA SOM GRUPPARBETE.

Utforma anläggningarna sådana ni själva vill ha dem. Från bilderna bör ni bara hämta uppslag, som ni sedan bygger vidare på. Träden tillverkas enligt anvisningar på sid. 9. Målningen beskrivs på sid. 12.

Av olikfärgade små trä- eller lerklumpar med små spikar i gör du lyktor.

Fyllnadsuppgifter

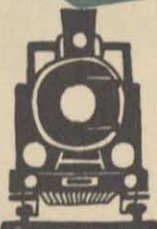
MODELLJÄRNVÄGSANLÄGGNING

Du som har en modelljärnväg har säkert länge funderat på att skaffa dig ett landskap till din järnvägsanläggning.

Här nedan får du ett exempel på en planlösning för en enklare anläggning.

Anskaffa först en kraftig plywoodskiva* så stor som anläggningen beräknas bli. Lagg därefter dina järnvägsskenor på plywoodskivan på det sätt du vill ha dem och rita av deras sträckning.

Bestäm slutligen var du skall ha station, tunnel, väg, vatten, hus etc. Först därefter kan du börja slöjda!

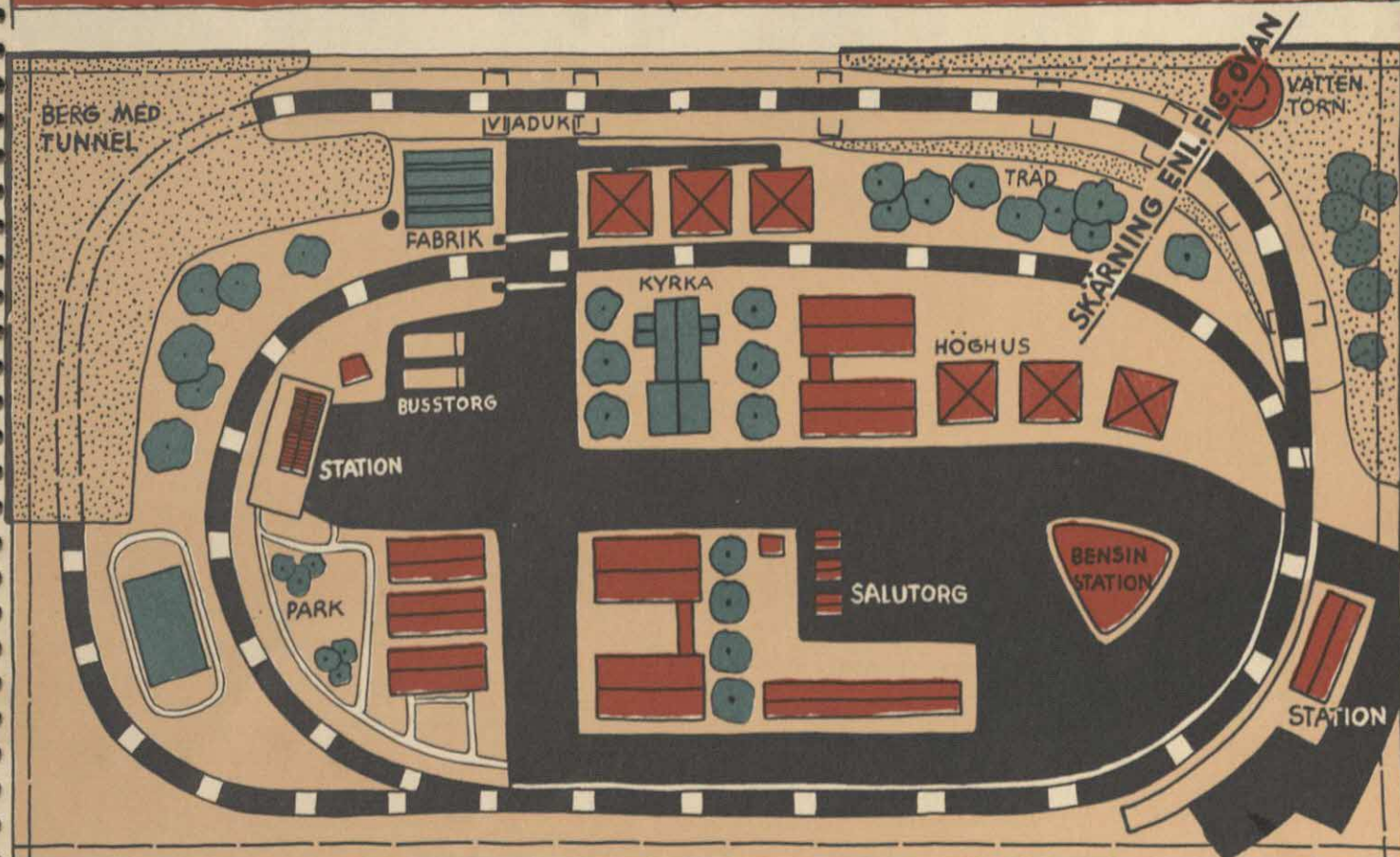

TIDNINGSPAPPER
OCH KLISTER

TRÄ KLOSS.
OBSERA, DVS. LUTA
RÄLSEN I KURVORNA.

NÄT, TIDNINGSPAPPER
OCH KLISTER.
SE SID. 9.

TRÄ RAM SOM GER DIG MÖJLIGHET ATT PÅ ETT UTIFRÅN
OSYNLIGT SÄTT INMONTERA ELEKTRISKA LEDNINGAR A.M.

EXEMPEL PÅ PLANLÖSNING.

Fyllnadsuppgift

*I slöjden bör eleverna själva anskaffa plywood.

Svensson "Roligt att slöjda".

Berg

Berg och tunnlar tillverkas lättast av träbitar, kycklingnät, tidningspapper samt tapetklister.

1. På en stomme av träbitar spikar du fast kycklingnät.
2. Från en färghandel skaffar du tapetklister (mjölkklister) och rör ut detta med vatten.
3. Stryk rikligt med klister på några ej alltför stora tidningspapper samt lägg dem växelvis över och under nätet, så att de fastnar i varandra med nätet mellan sig. Du kan lägga ett lager papper på insidan och två lager på utsidan. Hopskrynklat tidningspapper med mycket klister på blir stenar och små kullar.
4. Efter några dagars torkning är papperet stenhårt och kan mycket lätt målas med täckfärg och därefter fernissas.

Träd

Träkvist samt grönmålade pappringar.

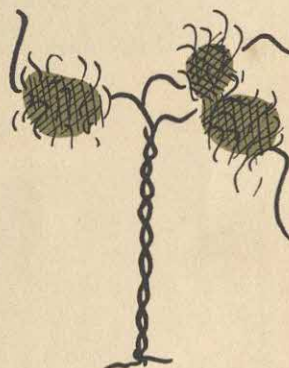
Rund pinne och grönmålade bomull eller vadd.

Träkvist doppad i cellulosalack och därefter snabbt överhållt med små olikfärgade silkespappersblad.

Massivt trä.

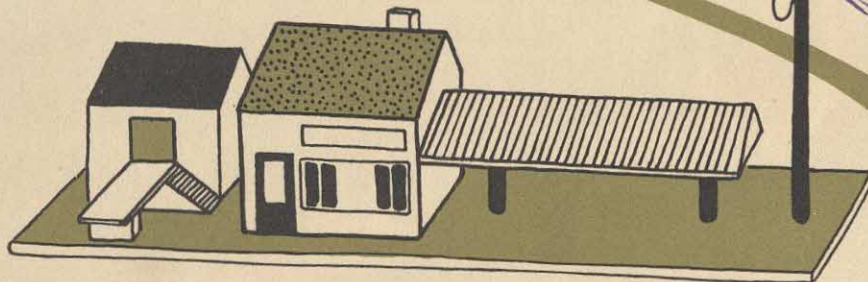
Hopvirade ståltrådar med renlav doppade i cellulosafärg.

Utsågad ur plywood.

Byggnader

Byggnaderna tillverkar du ungefär på samma sätt och med liknande utseende som i grupparbetet "En stad". För övrigt rekommenderas samarbete med pappslöjden. Du bör tänka på att jämföra husens storlek med tågens!

Målning

Järnvägsanläggningen målas bäst med täckfärg enligt anvisningarna på sid. 12.

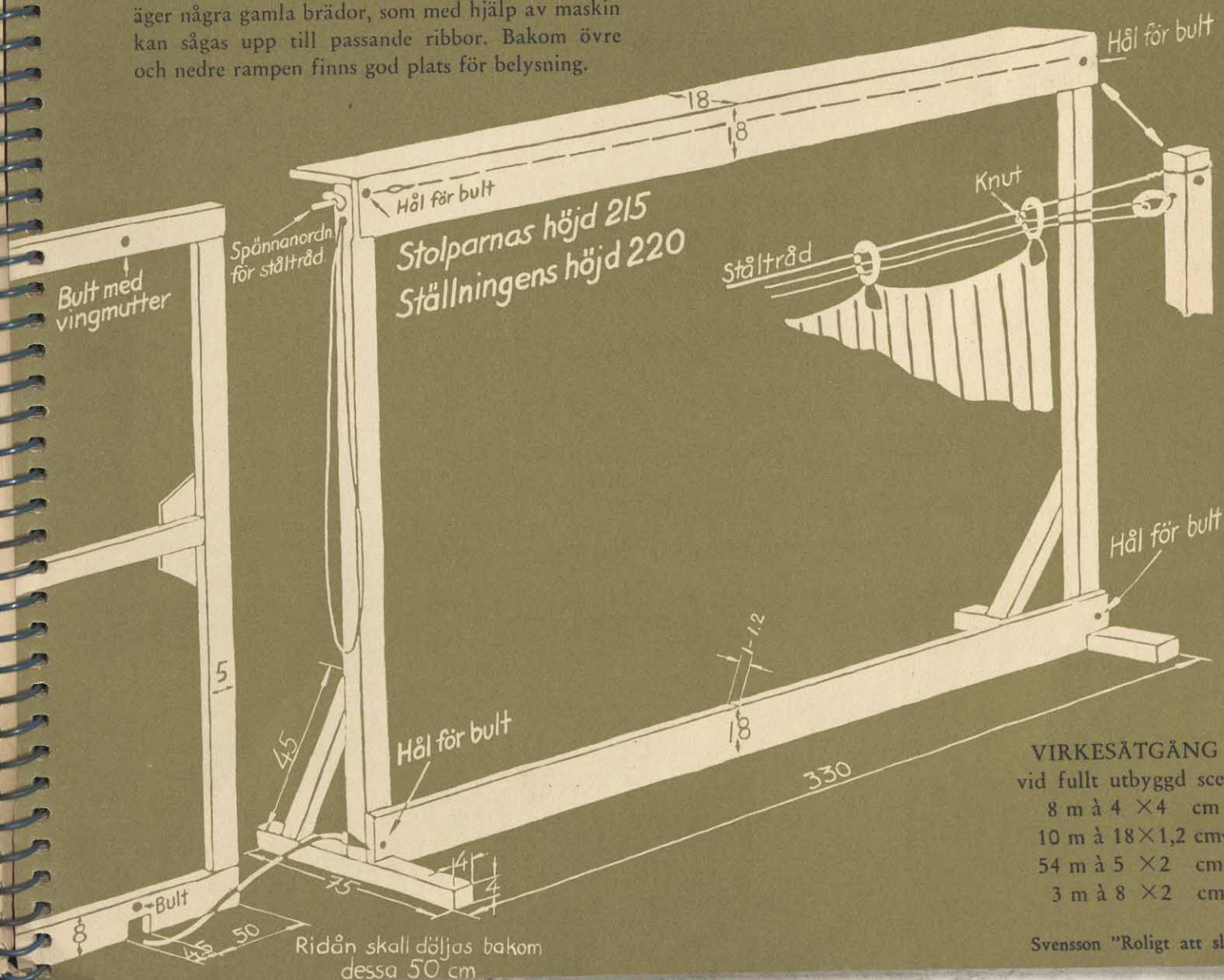

SKOL TEATER

TEATERSCEN AVSEDD FÖR ETT KLASSRUM
UPPMONTERINGSTID 3—5 MINUTER

Teaterscenen, som beskrivs på denna och följande sida, är avsedd för ett klassrum. Scenen är enkelt konstruerad och mycket lätt att montera upp med hjälp av fyra bultar. Virket, som går åt, behöver inte vara av särskilt god kvalitet. Kanske skolan äger några gamla brädor, som med hjälp av maskin kan sågas upp till passande ribbor. Bakom övre och nedre rampen finns god plats för belysning.

VIRKESÄTGÅNG
vid fullt utbyggd scen

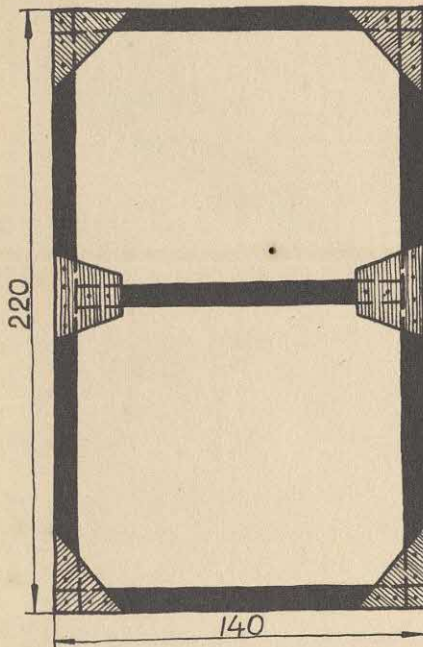
8 m	å	4 × 4	cm
10 m	å	18 × 1,2	cm
54 m	å	5 × 2	cm
3 m	å	8 × 2	cm

Svensson "Roligt att slöjda".

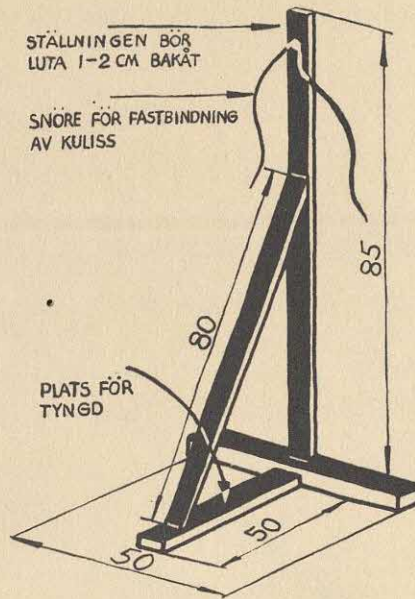
SKOLTEATER

FORTSÄTTNING FRÅN FÖREGÅENDE SIDA

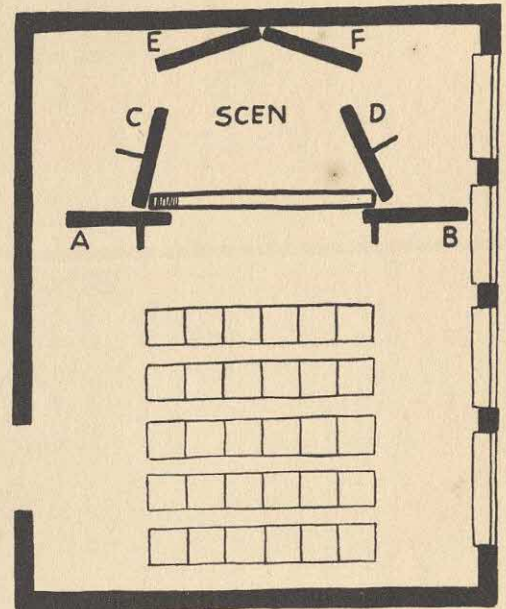

KULISS.

Teaterscenen består av sex kulisser tillverkade av 2 cm × 5 cm ribbor. Kuliserna A och B skall dock på grund av urtag och bult ha bredare nederribba än övriga kulisser. Vid hörnen fälls ribborna till hälften in i varandra samt förstärks med plywoodbitar. På kuliserna fästs vitt, gärna dubbelt, 1,5 m brett spännpapper.

STOD FÖR KULISSERNA C OCH D.

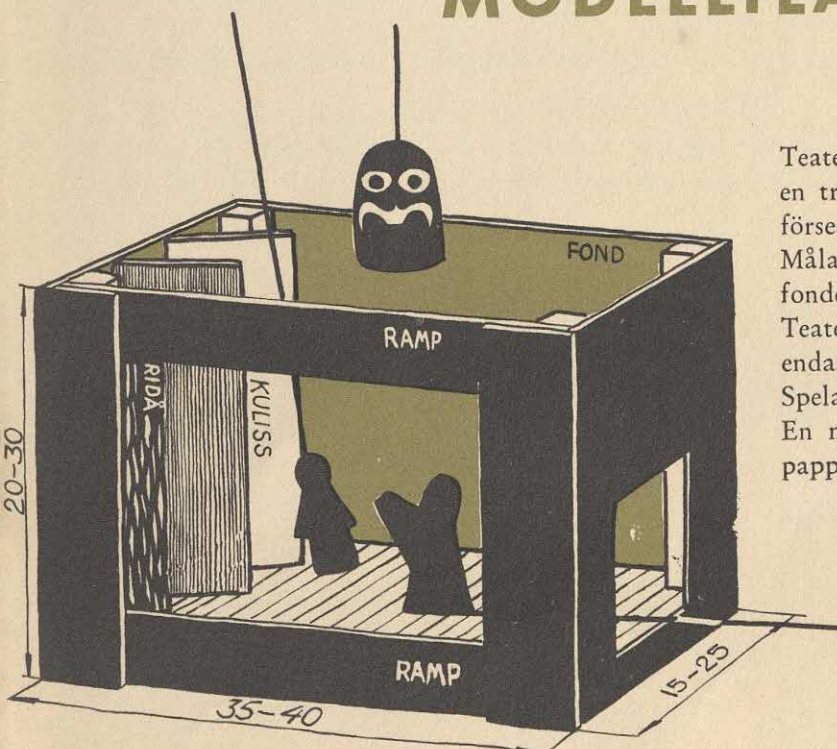
PLAN AV SKOLSAL.

På grund av scenens konstruktion behövs ingen särskild fond. Kuliserna E och F tjänstgör som sådan, samtidigt som de ger scenens karaktär av allmogehem, slottsinteriör, landskapsbild etc. Det går således bra att spela utomhusscen, även om kuliserna C och D skulle råka föreställa en interiörbild.

Använd inte alltför skarpa färger men lägg gärna relativt kraftiga svarta konturer kring föremålen, som målas enligt anvisningarna på sid. 12.

Kuliserna A och B liksom rampen målas i mörk grönbå färg.

MODELLTEATER

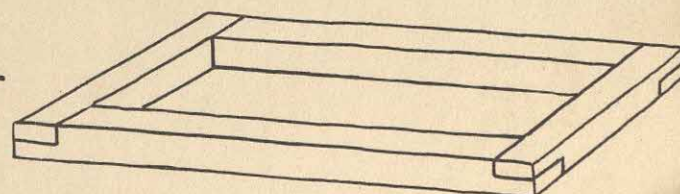
Teatern tillverkas av masonit eller plywood och byggs på en träram t. ex. av nedanstående utseende. Scenen kan förses med ficklampsbelysning.

Måla teatern i en mörkt grönbå färg. Utforma kuliserna, fonden och skådespelarna på teckningstimarna.

Teatern bör sättas i en dörröppning som täcks för, så att endast scenöppningen syns.

Spela med figurerna fastsatta på ståltrådar.

En mycket enkel modellteater kan du tillverka av en pappkartong.

MÅLNING MED TÄCKFÄRG

Vattenlöslig täckfärg är mycket lämplig att använda vid målning av modell-järnvägsanläggningar, gruppabeten, teaterkulisser m. m. Den är dessutom — om du själv tillverkar den — den prisbilligaste färg, som går att anskaffa.

EGEN TILLBLANDNING

Önskar du själv blanda till täckfärg bör du från en färg-handel anskaffa nedanstående färgstoffer.

Titanvitt eller zinkvitt. Bensvart. Krom-gult. Ockra. Brun umbra (mörkbrun färg-ton). Terra di Siena (rödbrun färgton). Rött, t. ex. cinnober eller signlrött. Preussiskt blått eller ultramarinblått. Kromgrönt och eventuellt grön umbra.

De lämpligaste penslarna är s. k. moddlare. I slöjden bör finnas minst lika många sådana, som det finns färger. Målar-färgen tillblandas lämpligast i glasburkar eller i konservburkar av plåt.

Anskaffa en påse cellulosalim (Alcasit lim) och lös en del därav i vatten enligt beskrivningen på påsen. När du sedan skall blanda till må-larfärgen, håller du litet av detta lim i en burk och sätter därefter till färg-stoff under omröring, till dess att målarfärgen blir tjock som pannkakssmet. En för tunn målarfärg flyter lätt ut i träets fibrer. Skall du måla på papper, kan färgen dock vara ganska tunn. Limmet och målarfärgen kan du förvara länge, bara du då och då sätter till vatten i stället för det som avdunstar.

NÅGRA RÅD VID MÅLNING

Vill man ha en ljusare färgton, skall man tillsätta vitt. Färgerna kan gärna blandas med varandra. Den blå färgen blir t. ex. mycket vackrare, om man tillsätter något grönt. En bra gröngrå färg får man genom att blanda ockra och blått. (Se även bakre pär-mens insida.)

LACKERING

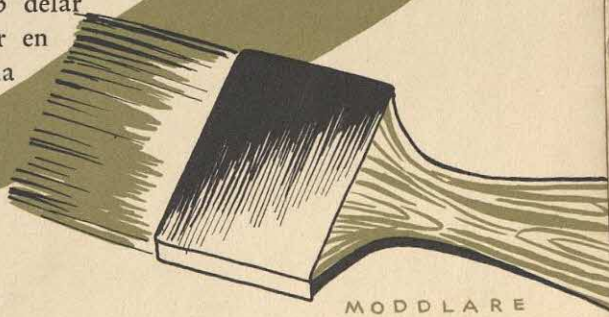
Målarfärgen kan skyddas mot fuktighet, om en blandning bestående av 3 delar zaponlack och 1 del förtunning stryks över målningen. Cellulosalack ger en blankare och mörkare yta. Om man lackerar en nymålad yta, blir den gärna vit, och man måste lackera om efter några dagar.

OLIKA TÄCKFÄRGSTYPER

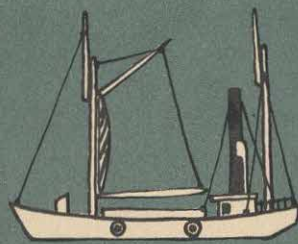
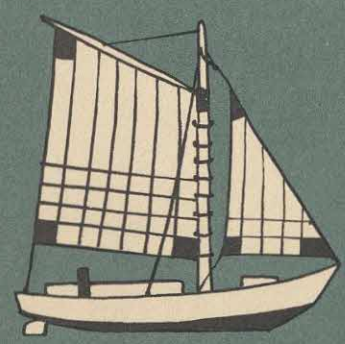
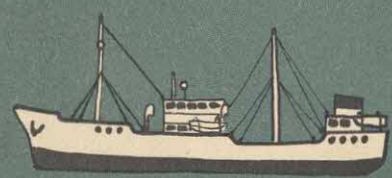
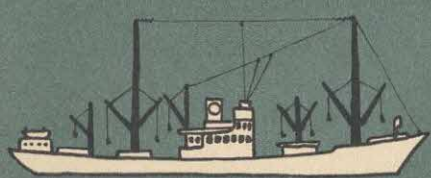
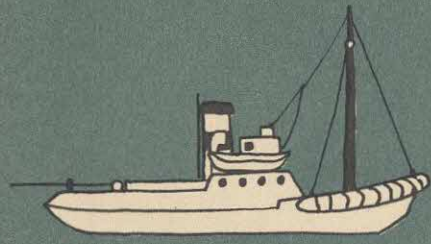
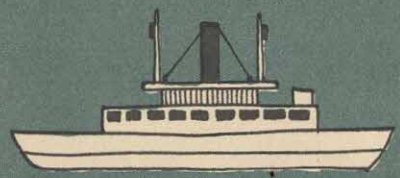
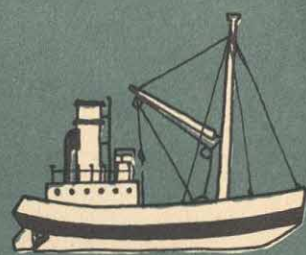
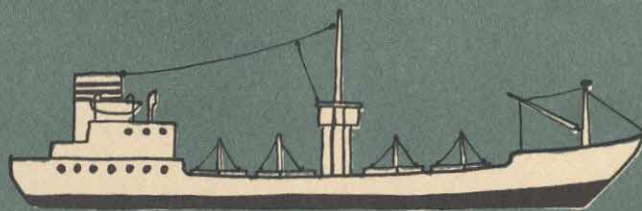
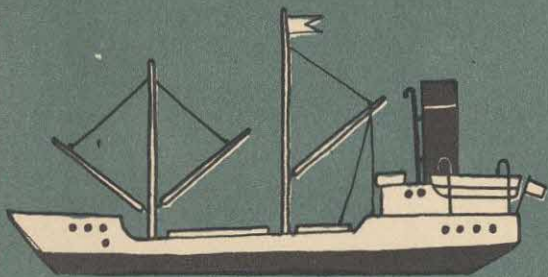
Förutom färgstoff måste en målarfärg innehålla ett bindämne, som fäster stoffet på den bestrukna ytan. TÄCKFÄRG kan köpas genom en skolleverantör eller i färghandeln i form av torrt pulver med *inblandat* bindämne. Vid användandet behöver man således endast tillsätta vatten.

Man kan också anskaffa täckfärg i form av kakor, som man använder på samma sätt som vanliga vattenfärger.

Slutligen kan man själv tillverka täckfärg genom att som ovan nämnts blanda färgstoff och bindämne. Denna färg blir något enklare än de övriga, men i gengäld blir den mycket billig.

MODDLARE

BÅTAR

Har du tänkt på så många olika typer av båtar det finns? Här följer en uppräknings av vanliga båttyper samtidigt som en del av dem är ritade i marginalen och på följande sidor.

DET FINNS:

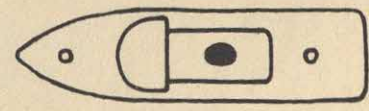
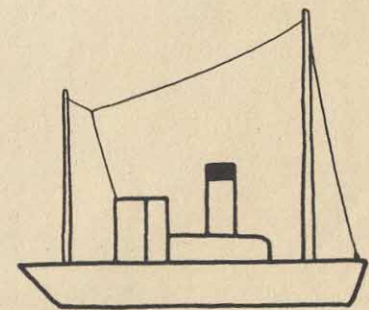
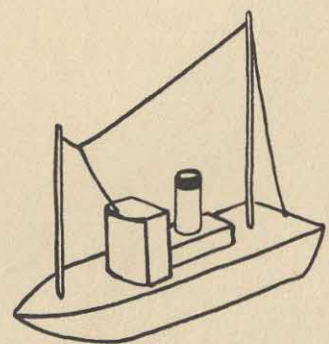
Passagerarbåtar, stora lastångare och små skutor, tankbåtar, malmbåtar, kombinerade last- och passagerarfartyg, lyxkryssare, bogserbåtar, färjor, pråmar och pråmsläp, lotsfartyg, valfångstfartyg och valkokerier, isbrytare, fyrskepp, mudderverk, bärgningsfartyg, flodångare, flodbrandsprutor, hjulångare, motorbåtar m. m.

Ekor, livbåtar, kanoter, gondoler, båtar med utriggare, flytdockor, flottar osv.

Fullriggare, mindre segelbåtar, fiskebåtar, djonker, sjörövarfartyg, vikingskepp m. m.

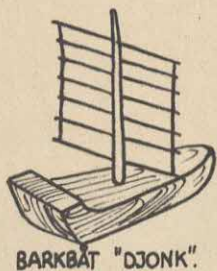
Säkert kan du med hjälp av denna uppräknings och med ledning av bilderna rita och tillverka din egen båt!

Du kan rita i "perspektiv" — som båten nedan till vänster — eller i "projektioner" d. v. s. från sidan och uppfifrån — som båten nedan till höger. Det är samma båt som är ritad.

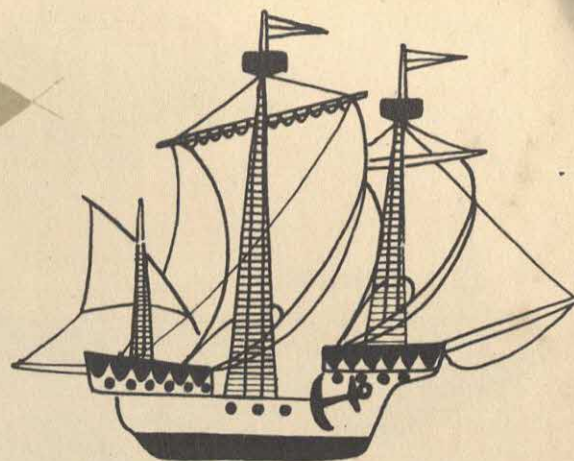

Du kan göra prydnadsbåtar eller vattengående båtar. Samla själv båtfoton och fråga din lärare, om han vill ha några till slöjden.

BÅTAR

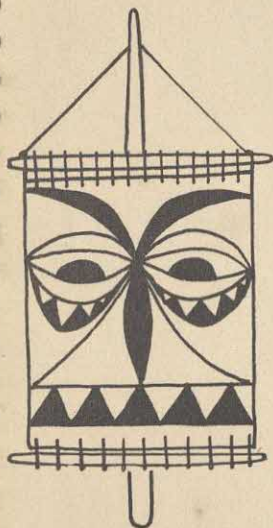
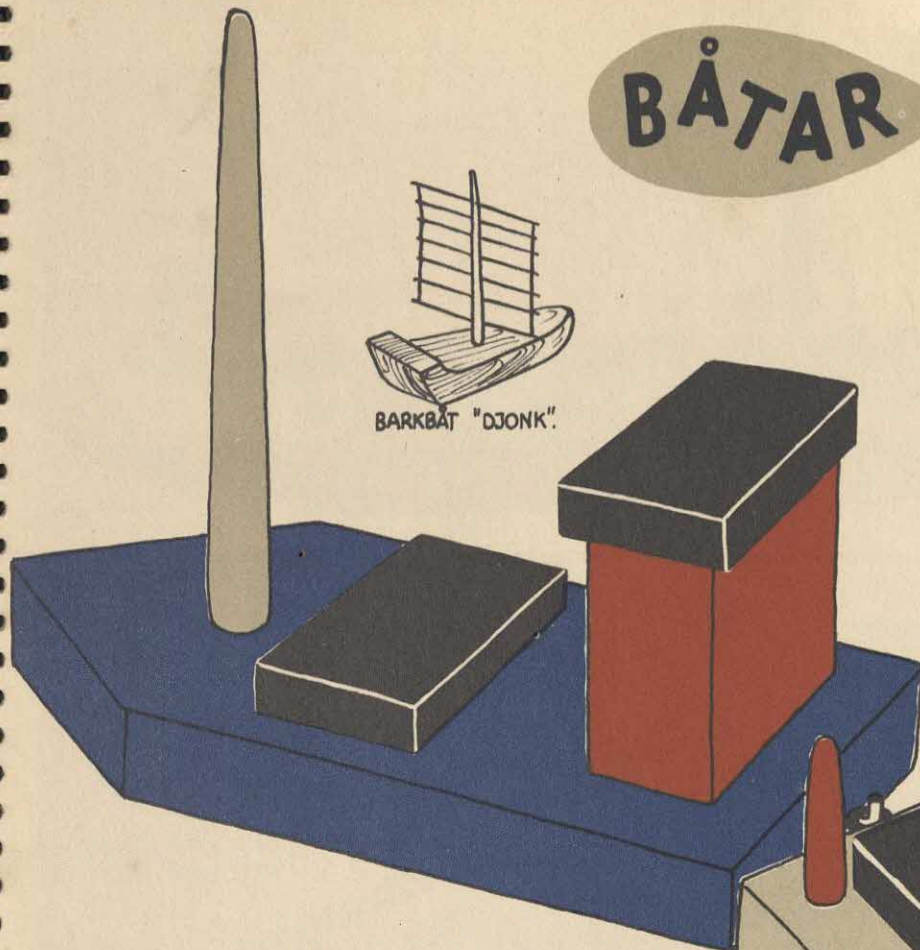

BARKBÅT "DJONK".

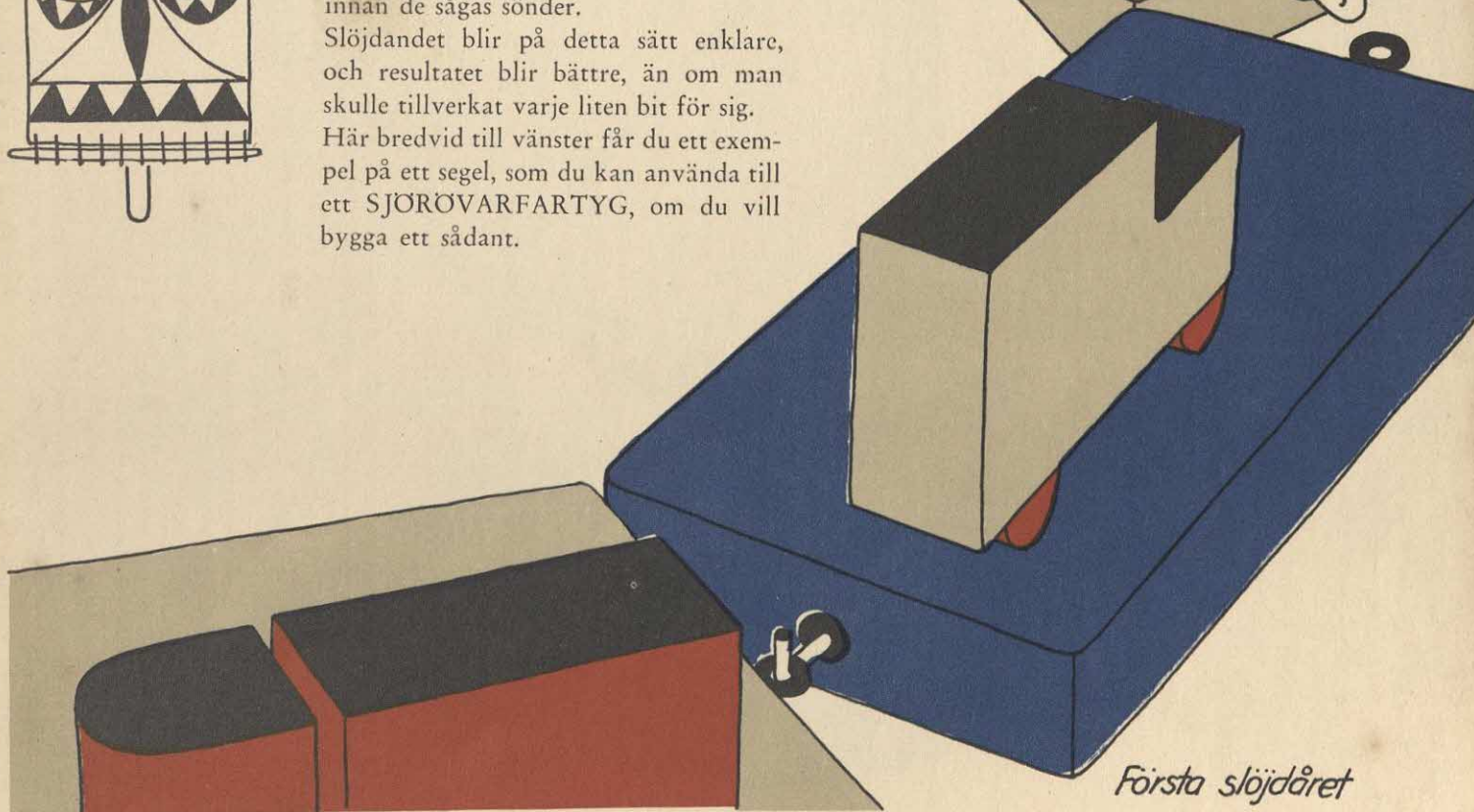
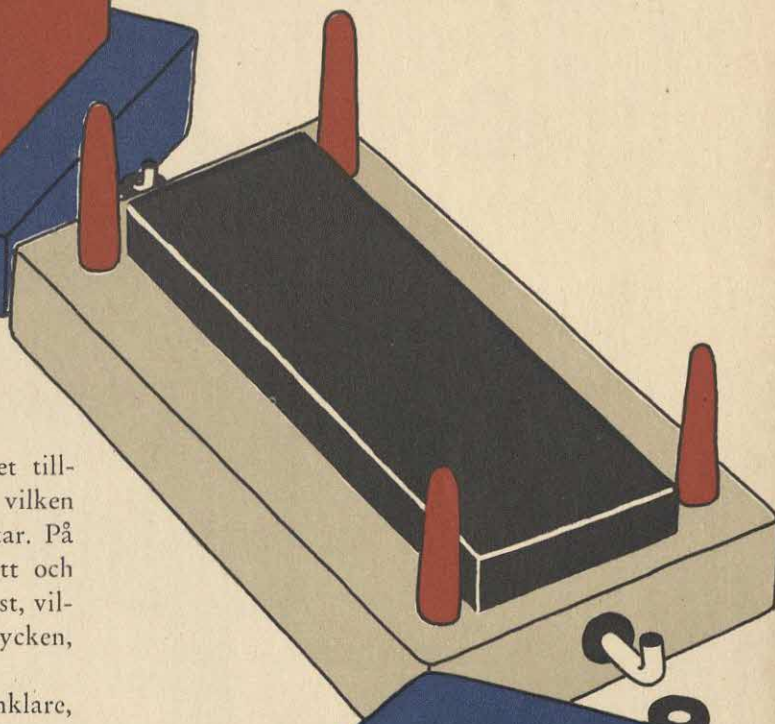
"HANSAKOGG" — bedrev fraktfart i Nord- och Östersjön på 1400-talet.

Modell i Göteborgs Sjöfartsmuseum.

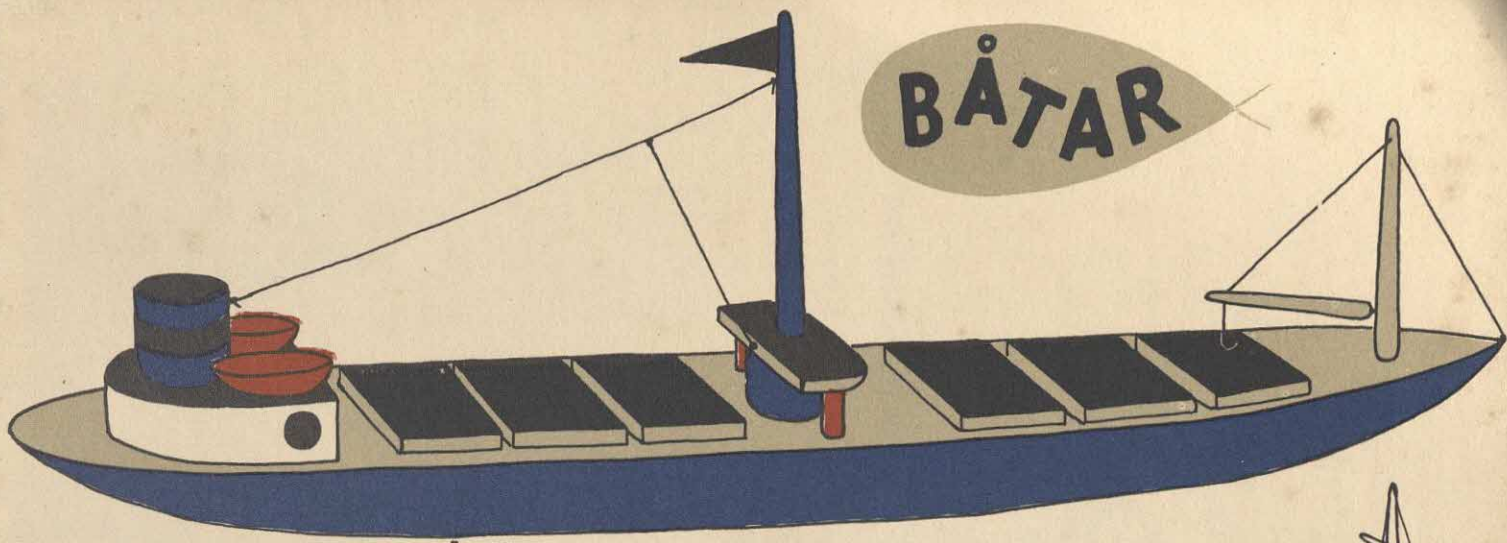
Själva båtkropparna i prämsläpet tillverkas först som en lång bräda, vilken sedan sågas sönder i lämpliga bitar. På samma sätt förfar man med hytt och bilar samt lastlucka, hyttak och last, vilka således först bearbetas i hela stycken, innan de sågas sönder.

Slöjdandet blir på detta sätt enklare, och resultatet blir bättre, än om man skulle tillverkat varje liten bit för sig. Här bredvid till vänster får du ett exempel på ett segel, som du kan använda till ett SJÖRÖVARFARTYG, om du vill bygga ett sådant.

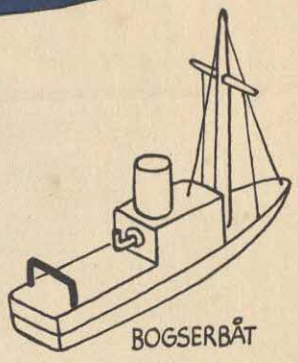

Första slöjdåret

BÅTAR

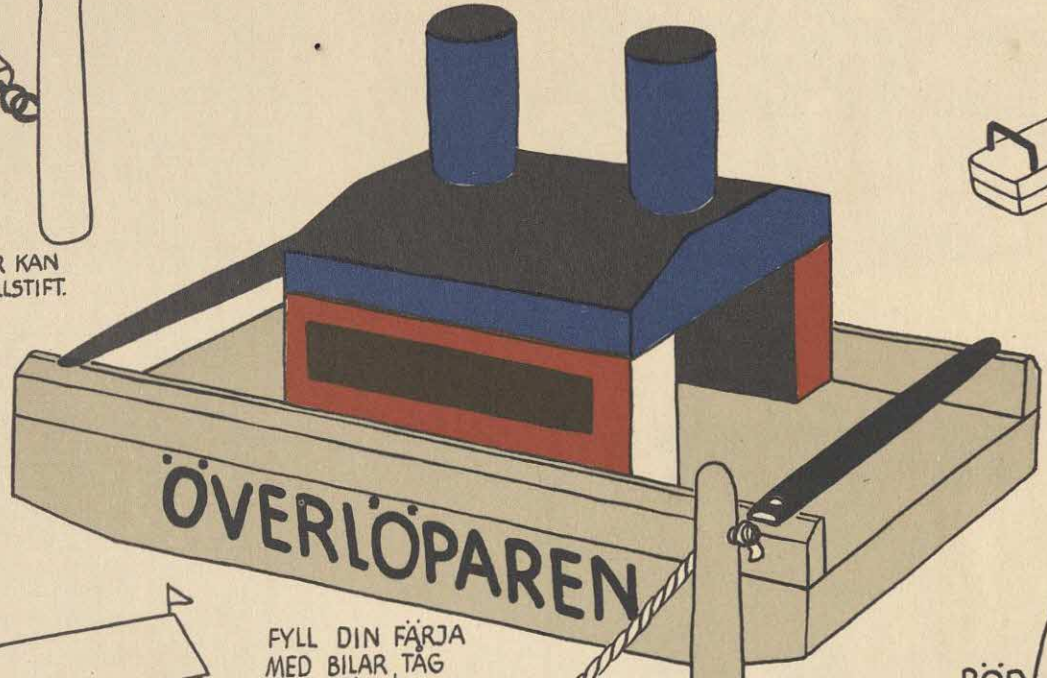
MALMBÅT

BOGSERBÅT

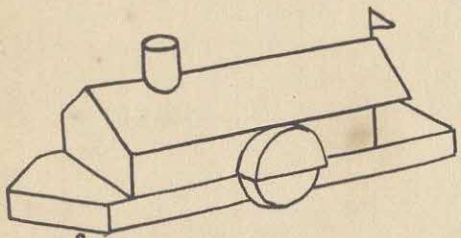

RUNDA FÖNSTER KAN GÖRAS AV METALLSTIFT.

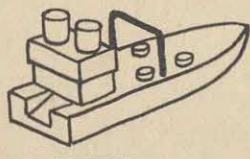

ÖVERLÖPAREN

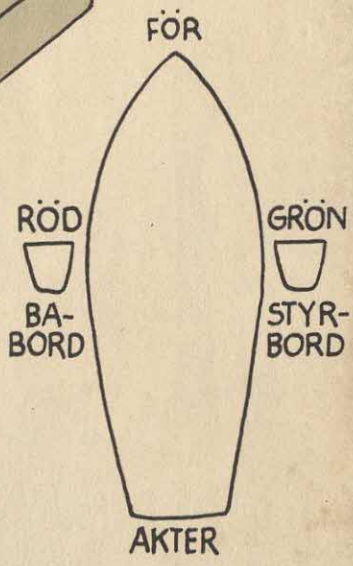
FYLL DIN FÄRJA MED BILAR, TAG OCH MÄNNISKOR.

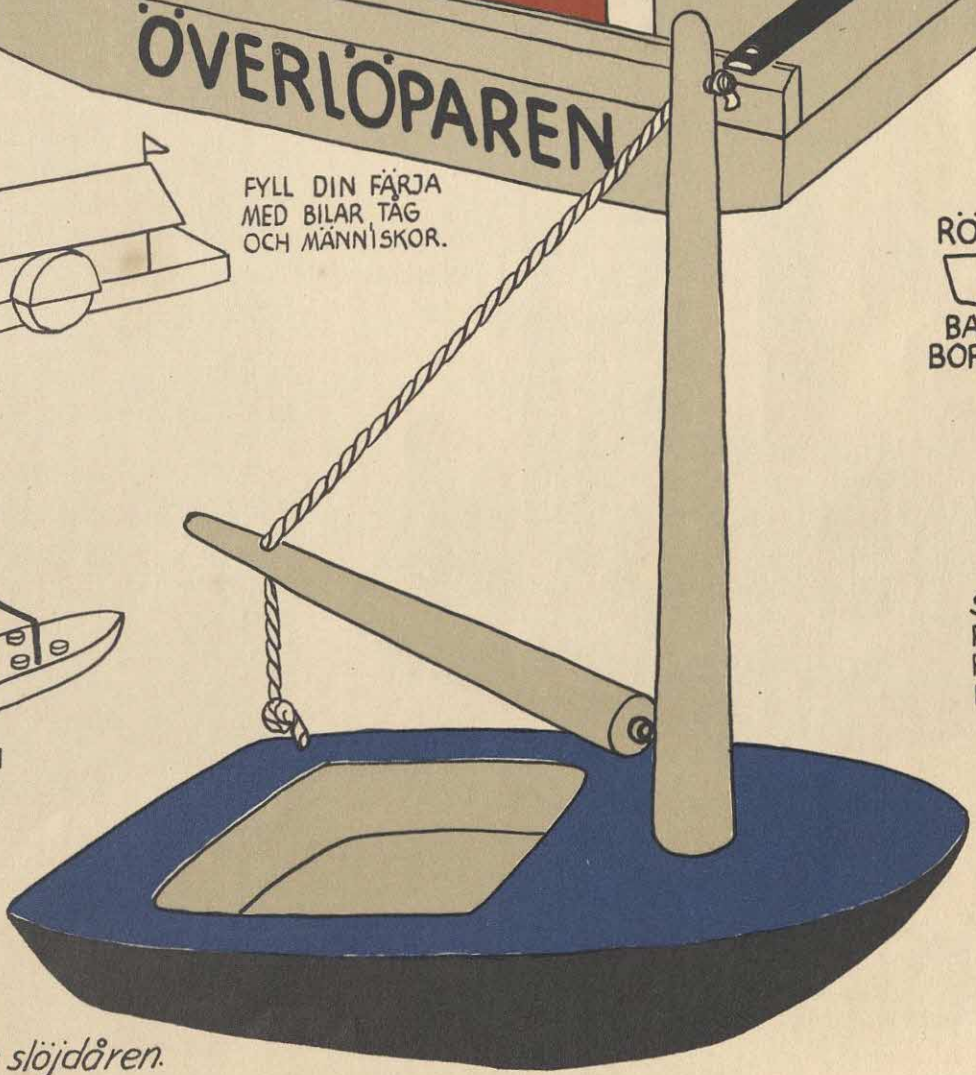
FLODÅNGARE

VALKOKERI

STÖRSTA BREDDEN PÅ EN STRÖMLINJEFORMAD BÅT LIGGER NÄRMARE FÖREN ÄN AKTERN.

Andra-fjärde slöjdåren.

NOAKS ARK

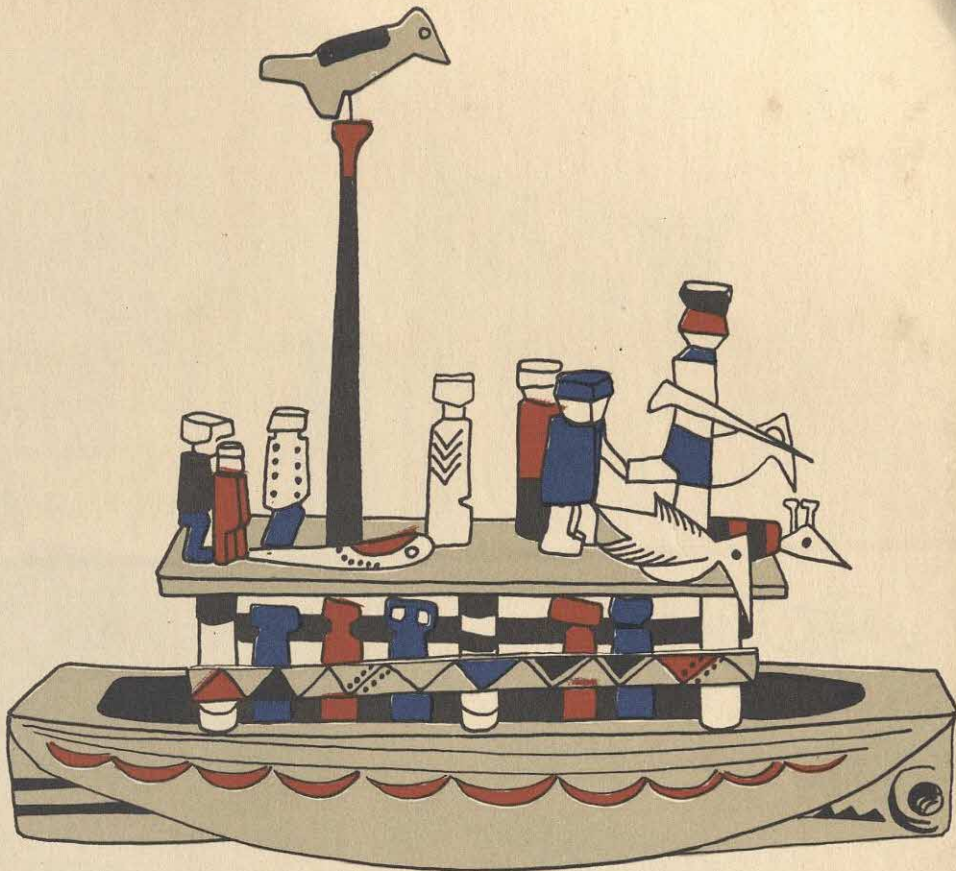
Ett intressant och omväxlande arbete, där vi dessutom får användning för en hel mängd material, är NOAKS ARK.

På ett museum kan man finna trevliga föremål, som påminner om NOAKS ARK, t. ex. bredvidstående "Chocoindienska medicinmansskepp".

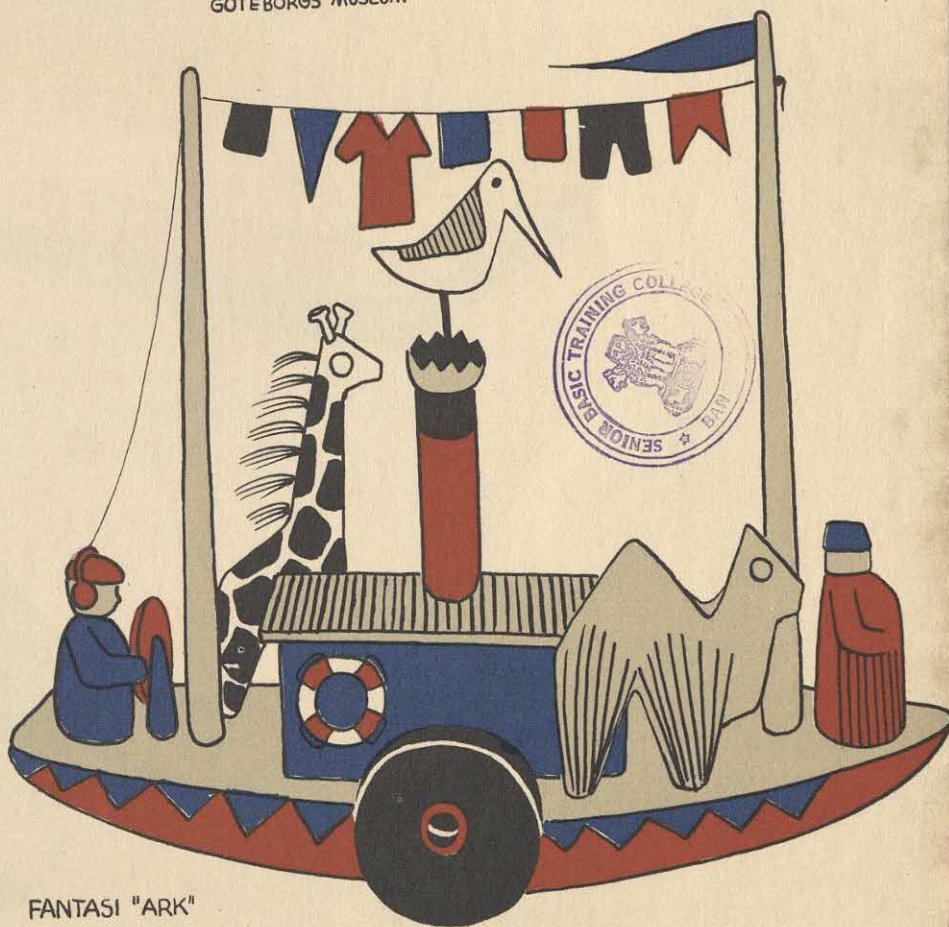
Då en colombiansk indian skulle lära till medicinman, fick han tillverka båtar med olika figurer skurna i balsaträ. Figurerna föreställde sjukdomsdemoner.

På denna sida samt på sid. 17 får du ledning och uppslag för din Noaks ark.

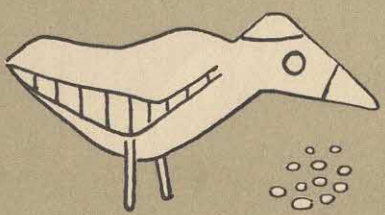
På sid. 18 lämnas olika förslag på hur arkens figurer kan tillverkas. Genom en trevlig och väl utförd målning blir din ark alldeles extra fin.

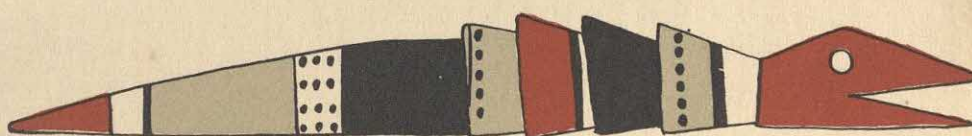
CHOCOINDIANSKT MEDICINMANSSKEPP
GÖTEBORGS MUSEUM

FANTASI "ARK"

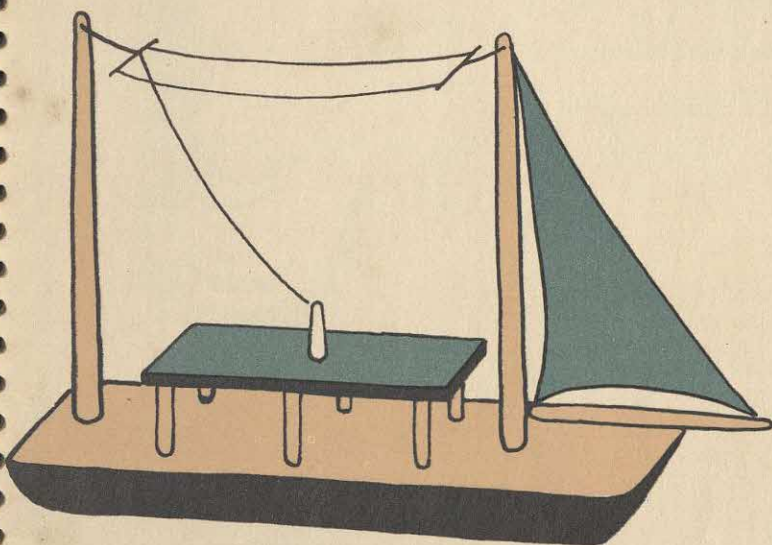

Fyllnadsuppgift

CHOCOINDIANSKT DJUR

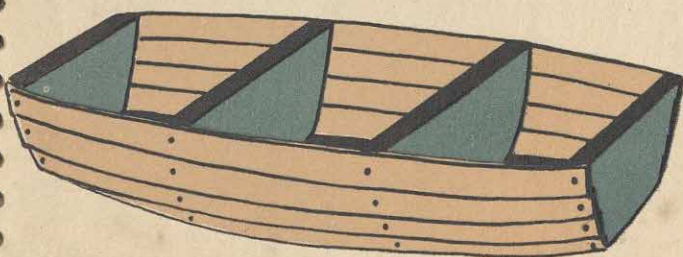
NOAKS ARK

Arken kan du tillverka ensam eller med hjälp av flera kamrater som GRUPPARBETE. På det senare sättet kan den bli mycket innehållsrik.

Däckshusets tak görs av enbart plywood eller masonit. Det kan sedan täckas med halm eller wellpapp. Pappen ser ut som tegel, om den målas röd.

Båten kan även tillverkas av långa smala masonit- eller pappbitar, som spikas fast på spananten enligt nedre figuren på denna sida. Därefter däckar du båten men inte helt utan så, att du kan få ner djur i den.

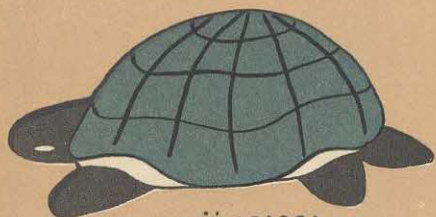

EN JULTOMTE

EN KINES

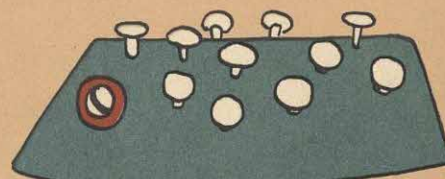
EN SKÖLDPADDA

EN TUPP

NOAKS ARK

Arken befolkas med människor och djur från fantasin och verkligheten. Figurerna kan tillverkas av TRÄ, KORK, KOTTAR eller varför inte av LERA. När leran har torkat, målar du den med täckfärg, och därefter kan du lackera med cellulosalack.

"KARDNUBSODJURET"

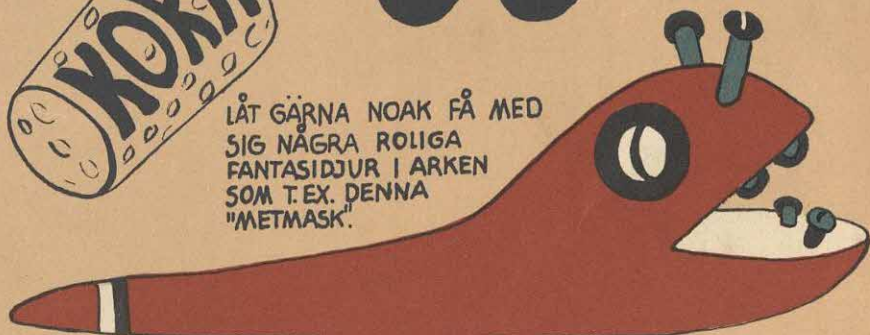

ÄVEN TROLLEN
"HÄRSTAMMAR"
FRÅN NOAKS ARK

EN "PLYWOODORM"

LÅT GÄRNA NOAK FÅ MED
SIG NÅGRA ROLIGA
FANTASIDJUR I ARKEN
SOM T.EX. DENNA
"METMASK".

FANTASIDJUR
AV LERA,
KORK OCH
TRÄ.

BILAR

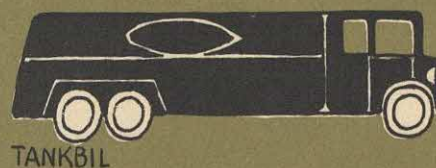
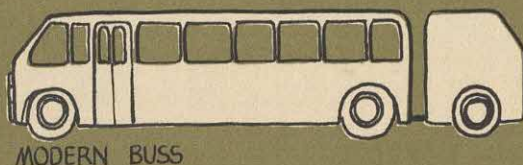
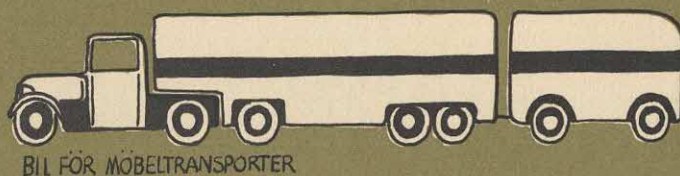
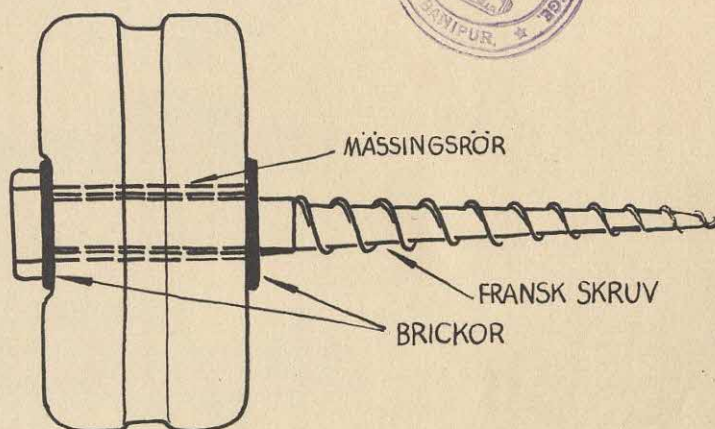
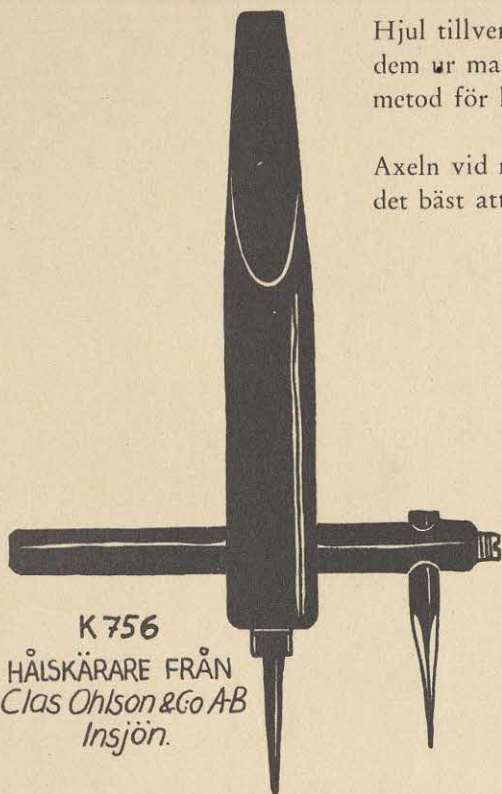
Följande typer kan du välja mellan, när du skall tillverka en bil:

Personbilar
Lastbilar
Skåpbilar
Bussar
Racerbilar
Fartvidunder
Brandbilar
Ambulanser
Bärgningsbilar
Trailers
Jeepar
Tankbilar
Husvagnar

Traktorer
Traktortåg
Halvbandtraktorer
Bandtraktorer
Gaffeltruckar
Staplingstruckar
Vägskrapor
Vältar
Grävskopor
Betongblandare
Amfibiebilar
m. fl.

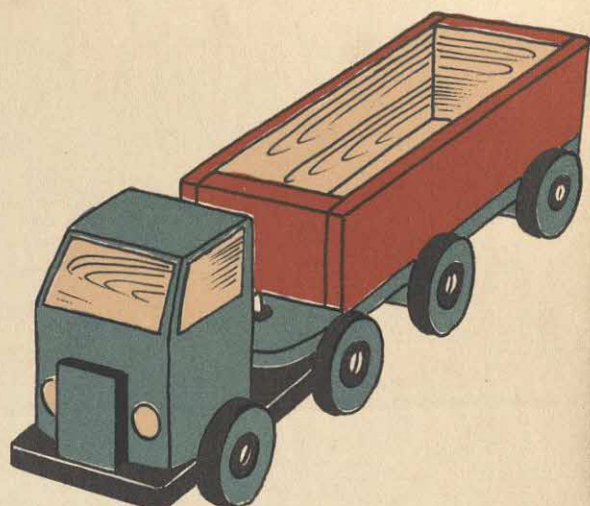
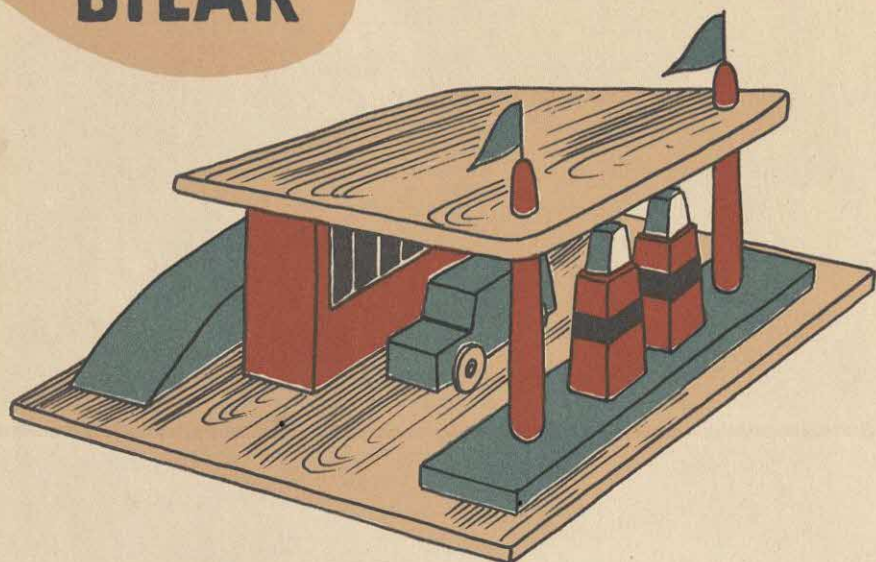
Hjul tillverkas enklast genom att man med hjälp av hålskärare (t. v.) skär ut dem ur massivt trä eller plywood. Även svarvning är en lämplig tillverkningsmetod för hjul, om man inte föredrar att köpa gummihjul.

Axeln vid mindre hjul kan utgöras av en vanlig skruv med bricka. Däremot är det bäst att vid större hjul använda så kallad "fransk skruv".

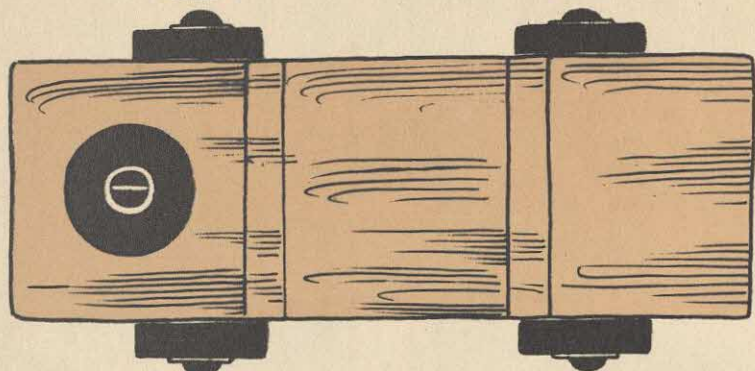
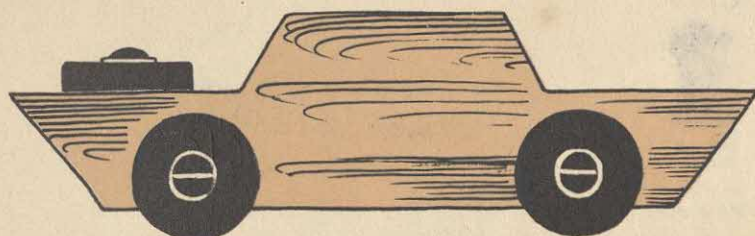

Svensson "Roligt att slöjda".

BILAR

Tredje slöjdåret

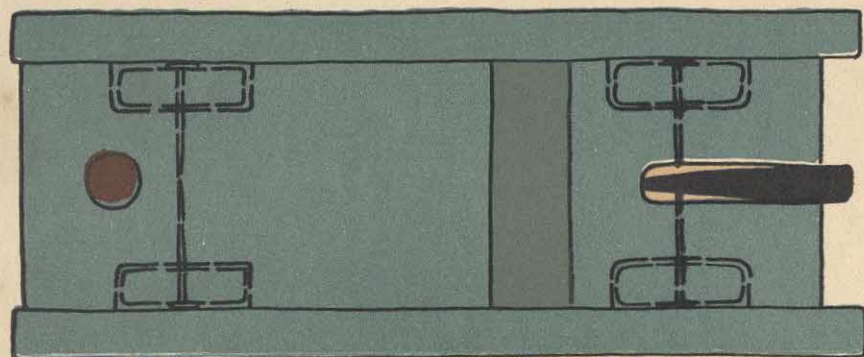
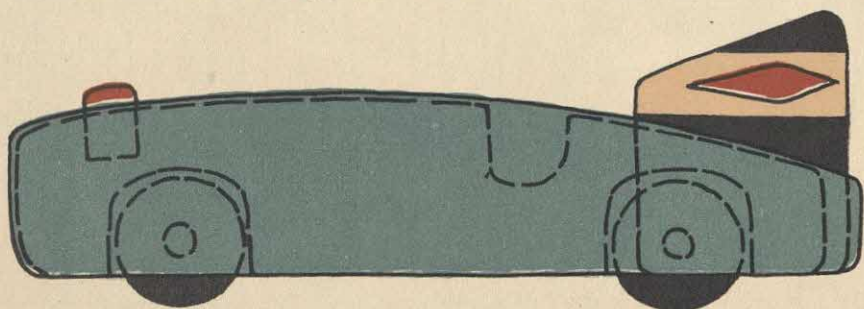
1227

c/30

UNGEFÄR HALV STORLEK
Nöös modell

Andra slöjdåret

Försök utforma bilarna på sid. 19 lika enkla som den här amfibien.

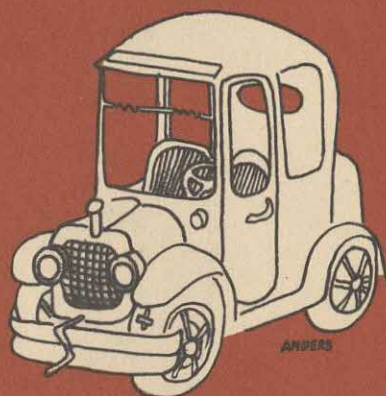
FARTVIDUNDER

Tredje och fjärde slöjdåren.

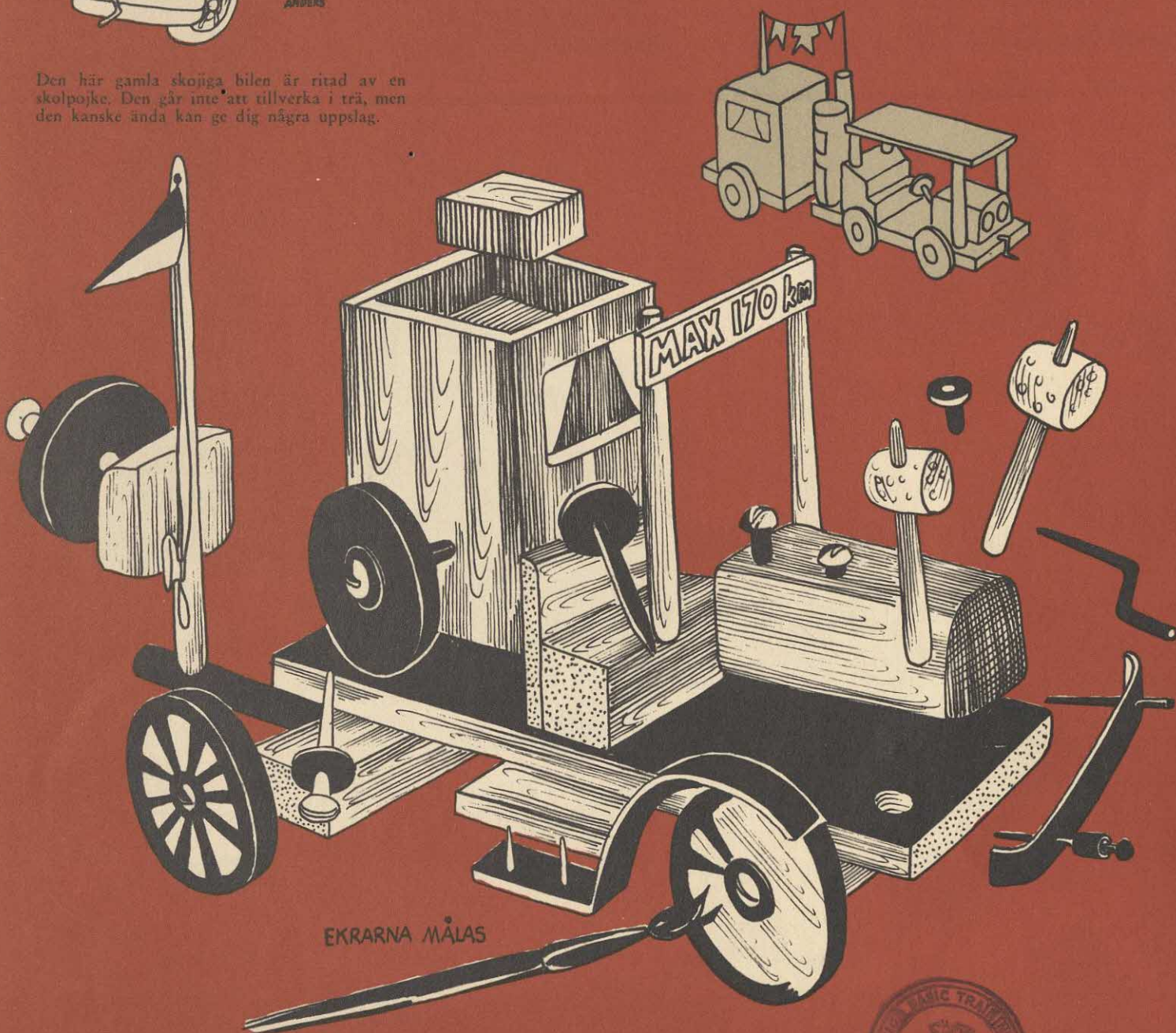
LOREY W. B. LIBRARY
Date 22.10.02
Loan No. 10616

GRANNENS GAMLA BIL

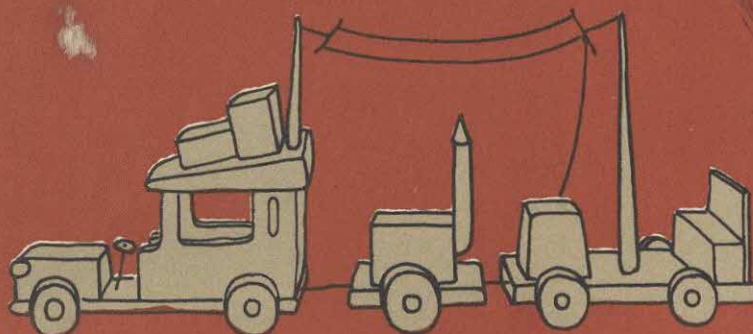

Den här gamla skojiga bilen är ritad av en skolpojke. Den går inte att tillverka i trä, men den kanske ändå kan ge dig några uppslag.

Här får du tillfälle till att roa dig med att göra en verklig fantasibil med tillhjälp av vad skräplådan och din egen uppfinningsförmåga förmår. Av träbitar, plåtbitar, burkar, metallrör, gummirör, skruvar, spikar, brickor, papp, kork och färg tillverkar du en skojig bil. Den behöver inte alls likna dem, som är avbildade på det här papperet. De är mest ritade för att du skall få några idéer.

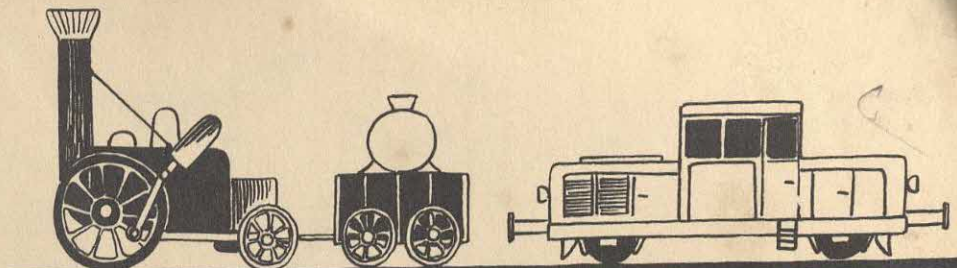
EKRARNA MÅLAS

GRANNENS HUSHÅLL

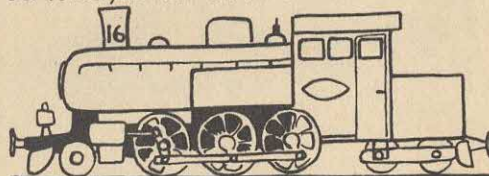
Fyllnadsuppgift

TÅG

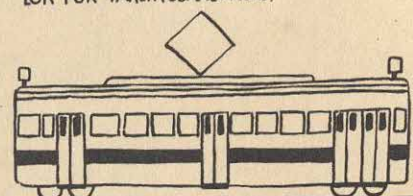

STEPHENSONS LOK "ROCKET"
Det första praktiskt användbara loket

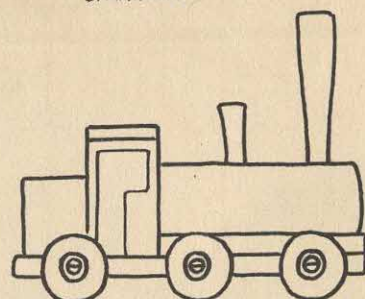
LOK FÖR VÄXLINGSÄNDAMÅL

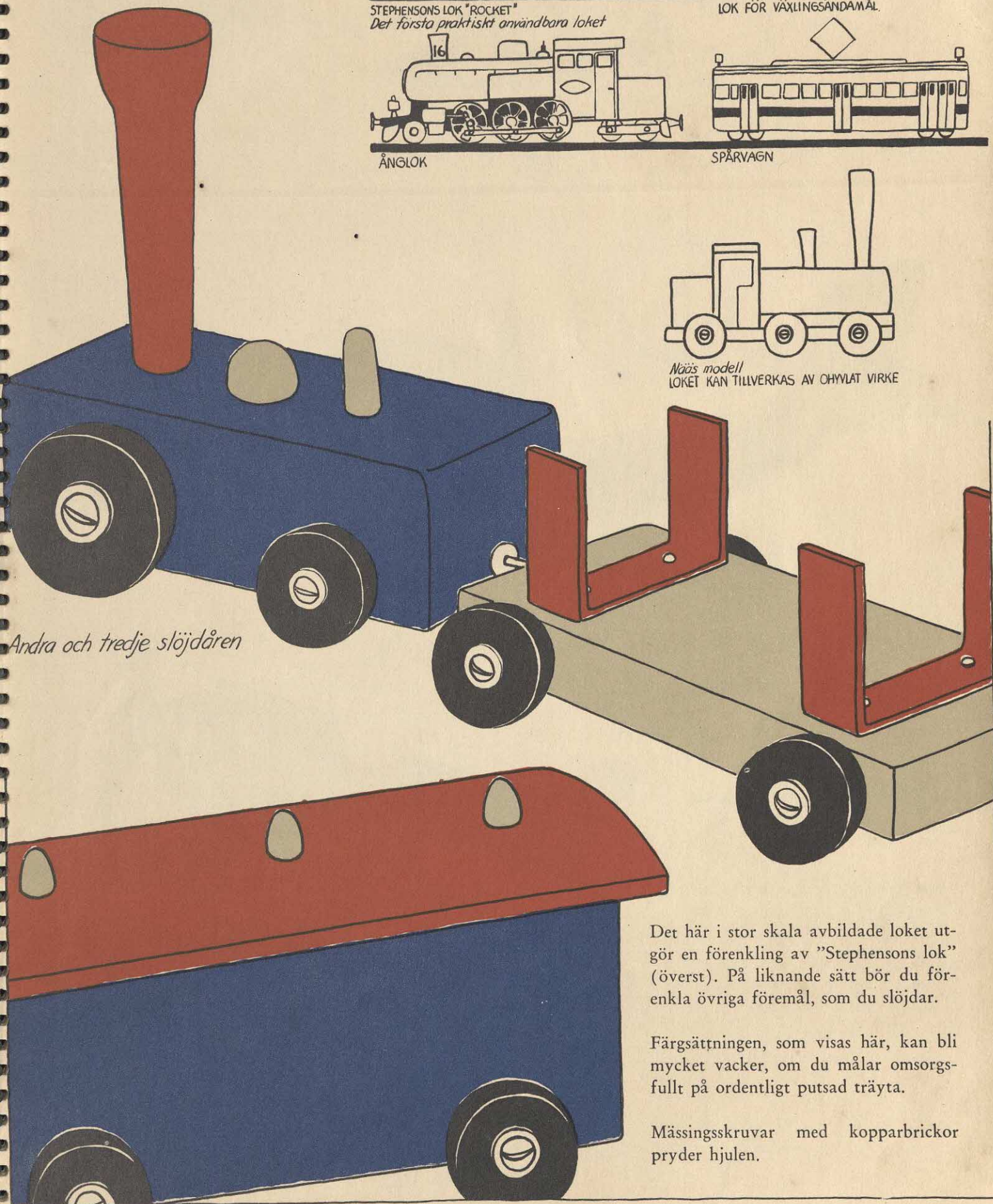
ÅNGLOK

SPÅRVAGN

Näns modell
LOKET KAN TILLVERKAS AV OHYGLAT VIRKE

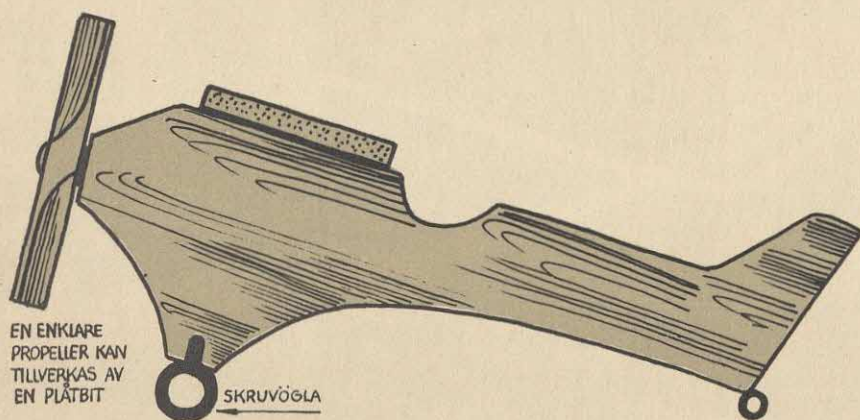
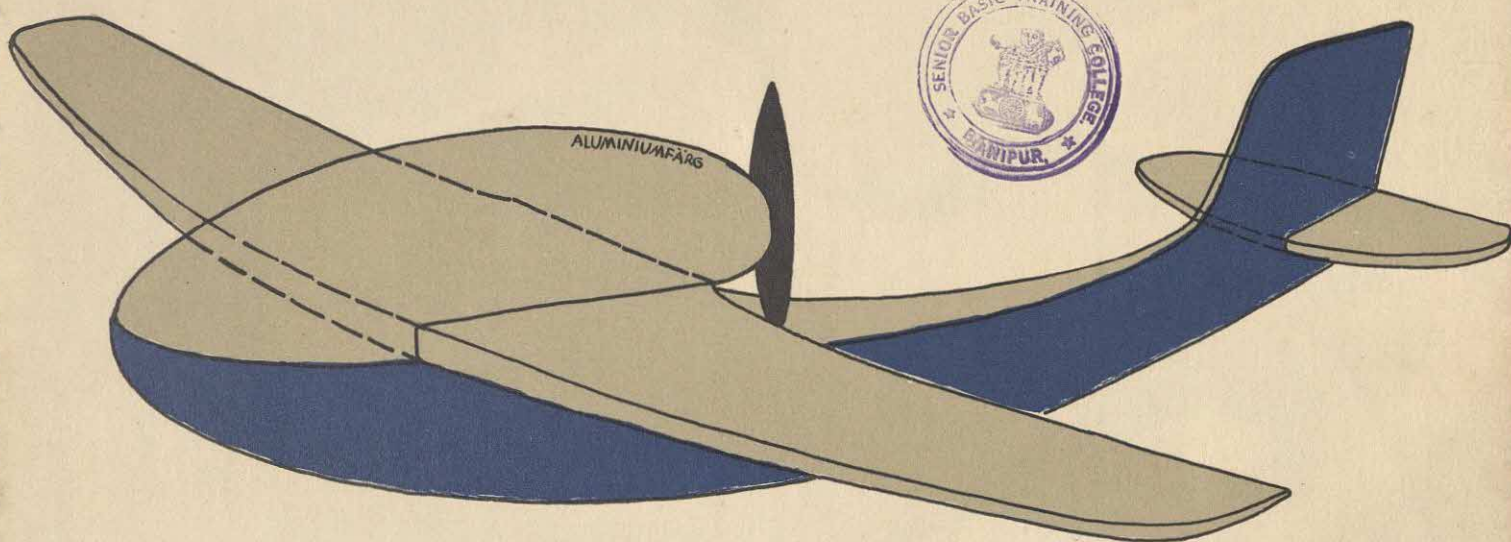
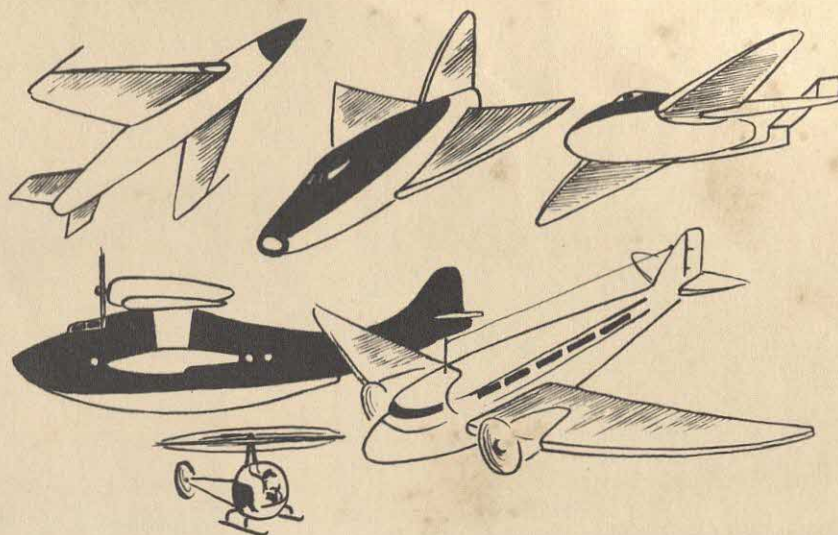
Andra och tredje slöjdåren

Det här i stor skala avbildade loket utgör en förenkling av "Stephensons lok" (överst). På liknande sätt bör du förenkla övriga föremål, som du slöjdar.

Färgsättningen, som visas här, kan bli mycket vacker, om du målar omsorgsfullt på ordentligt putsad träyta.

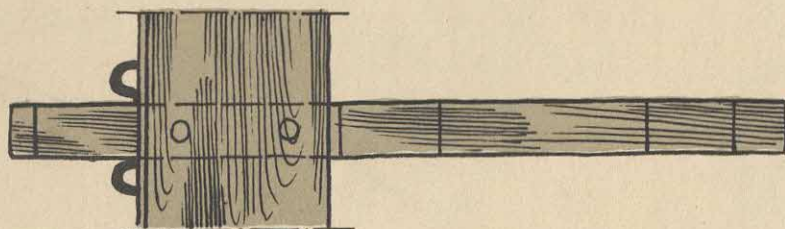
Mässingsskruvar med kopparbrickor pryder hjulen.

FLYG- PLAN

EN ENKLARE
PROPELLER KAN
TILLVERKAS AV
EN PLÅTBIT

SKRUVÖGLA

Någs modell
UNGEFÄR HALV STORLEK

Ett strömlinjeformat föremål, t.ex.
ett flygplan, har sin tjockaste del
närmare nosen än stjärten.

Tillverka flygplanen omsorgsfullt. Ju mer du putsar, dess bättre form får ditt plan. Efter hand som flygplanen blir färdiga kan de hängas upp i slöjdsalens tak och bilda "klassens flygflottilj".

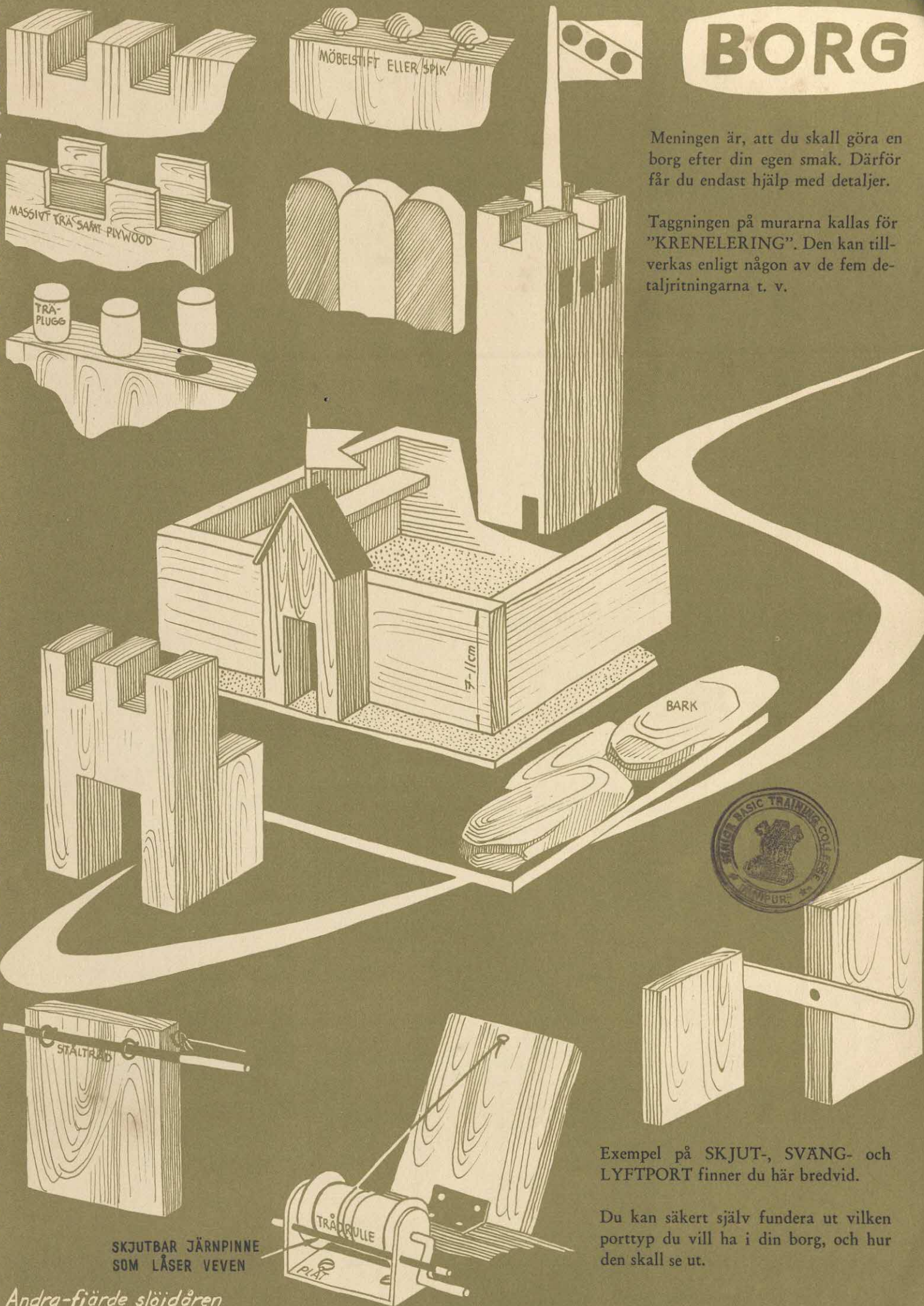
Första-femte slöjdåren.

Svensson "Roligt att slöjda".

BORG

Meningen är, att du skall göra en borg efter din egen smak. Därför får du endast hjälp med detaljer.

Taggningen på murarna kallas för "KRENELERING". Den kan tillverkas enligt någon av de fem detaljritningarna t. v.

Exempel på SKJUT-, SVÄNG- och LYFTPORT finner du här bredvid.

Du kan säkert själv fundera ut vilken porttyp du vill ha i din borg, och hur den skall se ut.

SKJUTBAR JÄRNPINNE
SOM LÅSER VEVEN

Andra-fjärde slöjdåren

BORGAR

Liksom på föregående sida får du här endast i ord och bild några tips om olika sätt att bygga en borg. Med hjälp av dessa kan du skapa dig en sådan borg, som du helst vill ha.

Överst och nederst visas hur landskapen till borgarna kan tillverkas av hönsnät, tidningspapper och klister enligt anvisningarna på sid. 9.

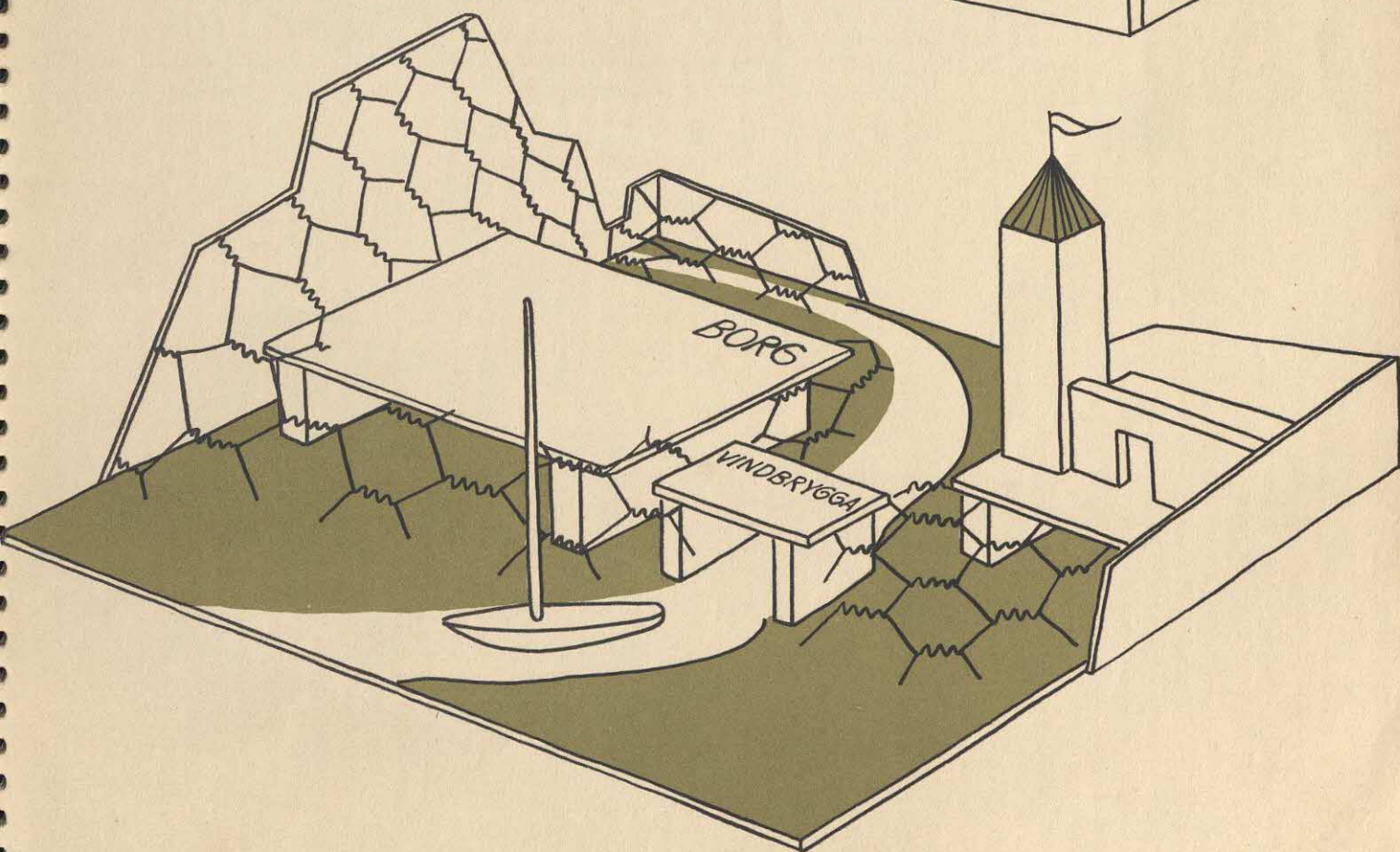
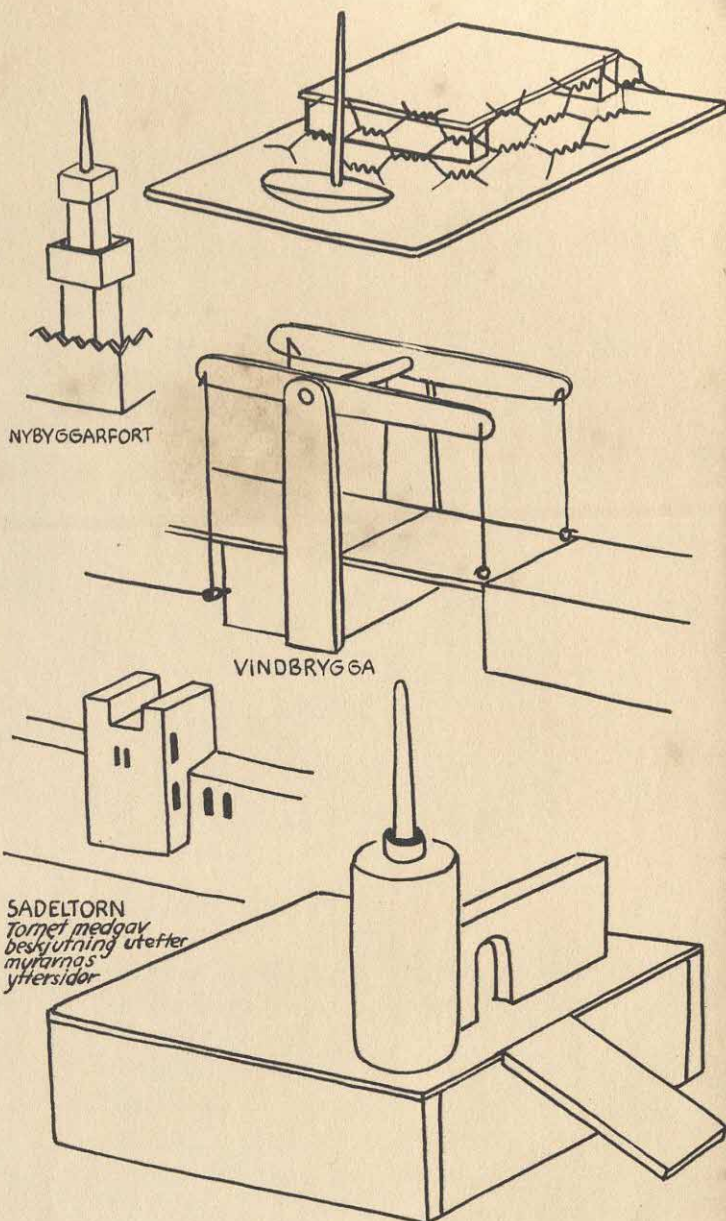
På samma sätt kan du tillverka landskap till slotten och kyrkorna på följande sidor.

Glöm inte att ta mycket klister på tidningspapperet, så att det blir tillräckligt hårt.

Måla enligt anvisningarna på sid. 12.

Ungefär mitt på sidan visas hur du kan bygga borgen ovanpå en trälåda. Om du gör de olika huskropparna löstagbara, så kan du stoppa ner dessa i lådan och ställa undan den, när du inte skall använda den.

Måla borgen i glada färger!

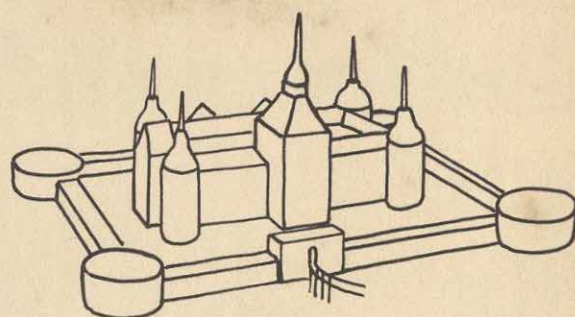
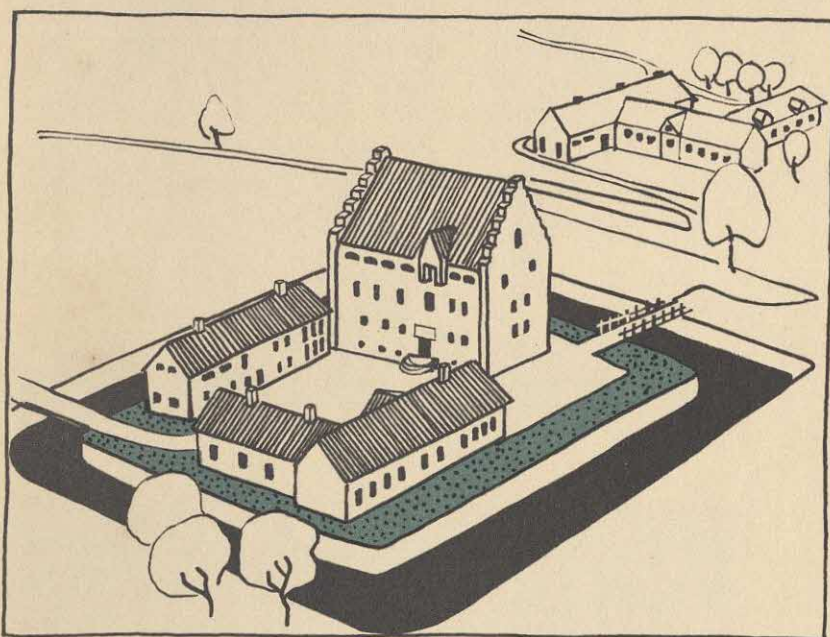
SLOTT

KALMAR SLOTT.

Kalmar slott fick sin nuvarande utformning huvudsakligen under Vasatiden (1500-talet).

T. v. finner du dels en något förenklad bild av slottet och dels en planritning.

Innan du börjar slöjda, bör du rita planen på en plywoodskiva, i den storlek du skall bygga slottet (c:a 25×30 cm). Därefter utformar du byggnaderna så enkelt som möjligt, t. ex. som nedanstående figur visar.

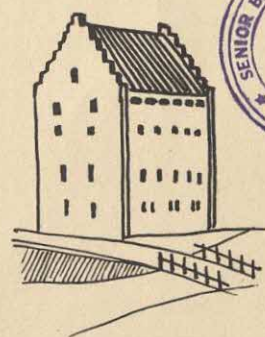
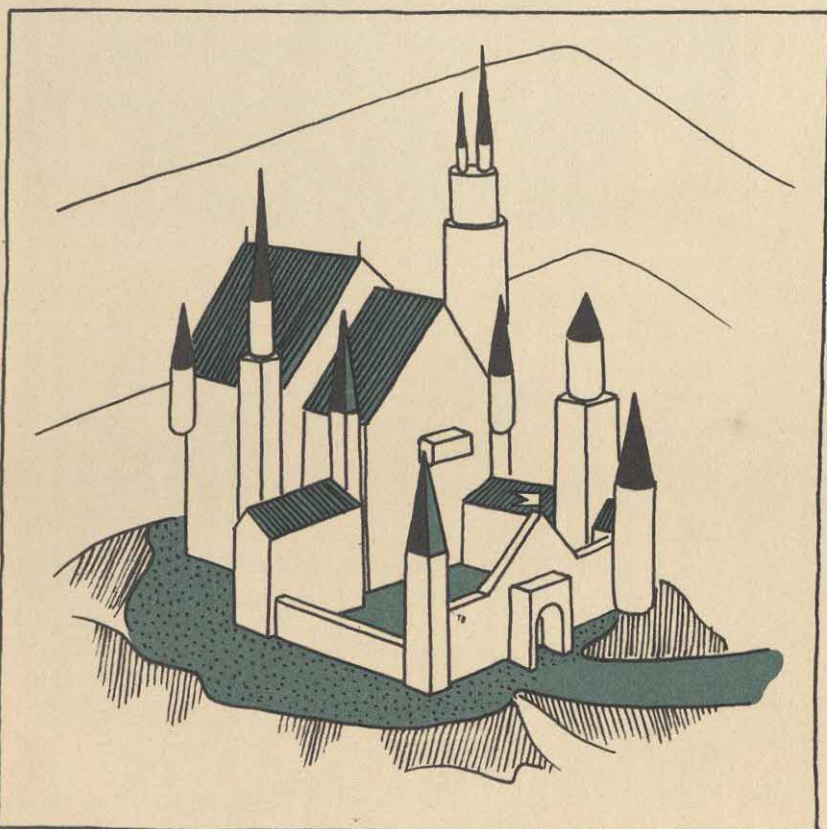

GLIMMINGE HUS.

Själva slottsbyggnaden är en herremansborg från medeltidens slut, medan gårdsbyggnaderna är av senare datum.

Du bör inte göra området inom vallgraven större än 20×30 cm.

Trappgavlarna på slottet tillverkas för sig och fästs därefter på huskroppen.

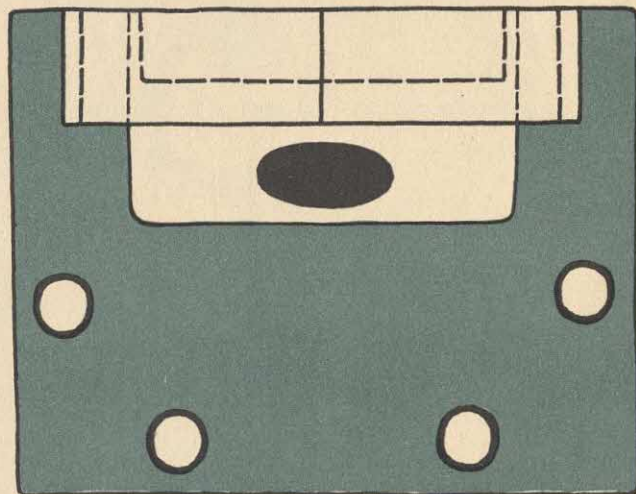
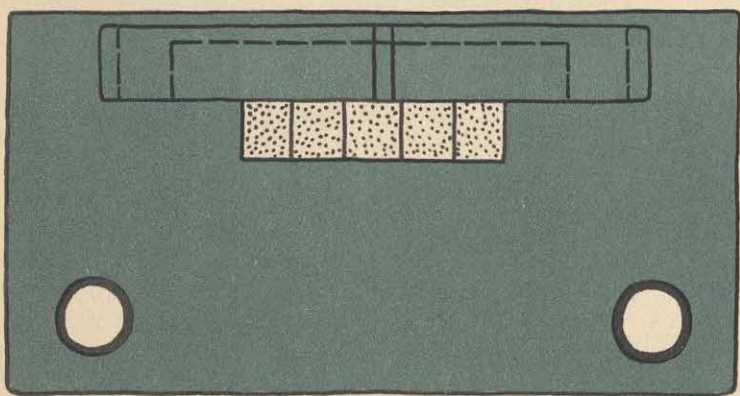
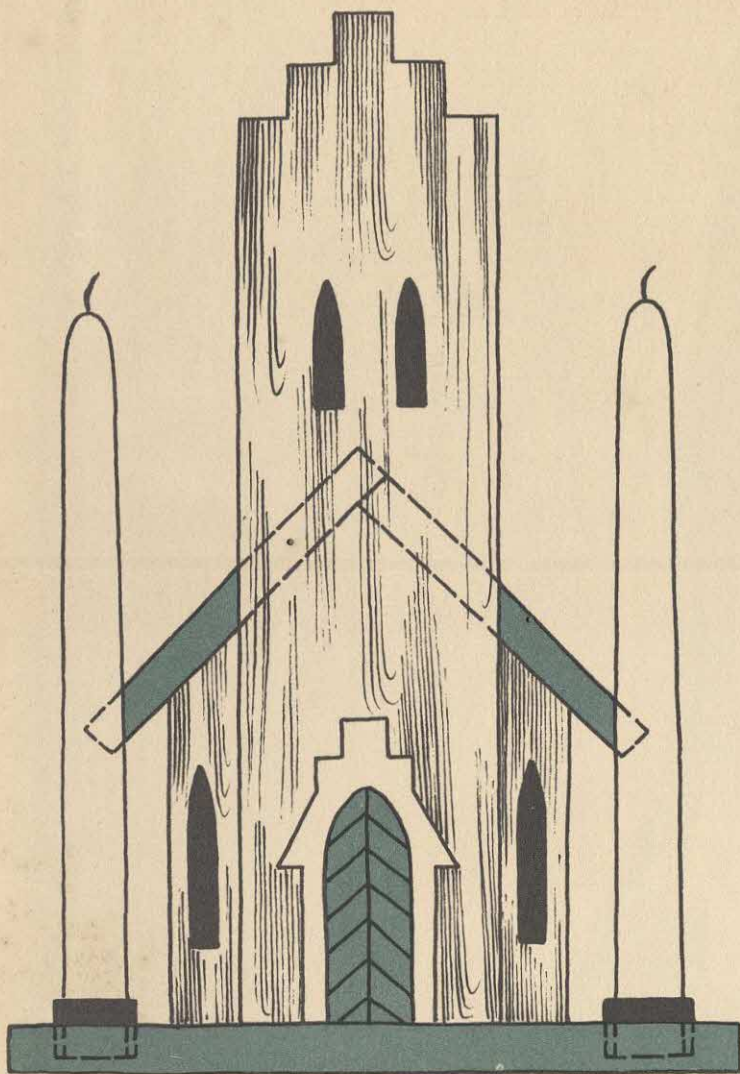

NEUSCHWANSTEIN.

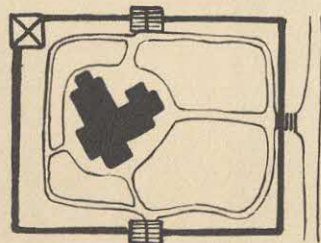
Verkligheten överträffar ibland fantasin, vilket detta slott, som byggdes i Tyskland på 1800-talets senare del, visar.

Tornen tillverkas av fyrkant- och rundstavar. Till detta slott kan du göra ett mycket enkelt landskap enligt anvisningar på sid. 25 och 9. Måla gärna med glada fantasifärger.

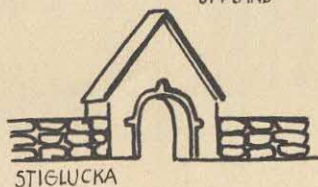
Tredje och fjärde slöjdåret

UNGEFÄR HALV STORLEK

1100-TALS KYRKAN I
VÄVERSUNDA.
ÖSTERGÖTLANDPLAN ÖVER VENDELS KYRKA MED
KYRKOGRÄNSMUR OCH TVÅ STIG-
LUCKOR (PORTALER).

UPPLAND

STIGLUCKA

TYPISKT FÖR DE GOTLÄNDSKA
KYRKORNA ÄR DE HÖGA
SPETSIGA TORNEN.TYPISK SKÅNSK KYRKA
MED TRAPPGAVLAR.

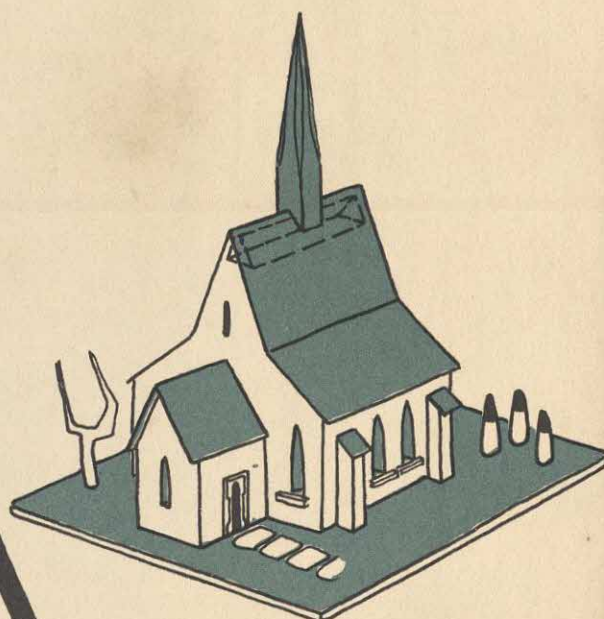
KYRKOR

Kyrkorna t. v. är egentligen inte avsedda att vara slöjdmodeller. Däremot bör du studera och på liknande sätt teckna din egen församlings kyrka, eller någon annan märklig byggnad, och tillverka den som trämodell.

Vill du göra den mycket naturtrogen, bör du helst tillverka den av papp.

JULKYRKA

I kyrkan kan man montera in elektriskt ljus. Skär i så fall ut fönsteröppningarna och sätt kraftigt smörpapper eller färgad celluloid i dem. Om ljuset skulle synas genom någon annan öppning än fönsterna så bör du täta springorna med spackelfärg. Måla därefter med kraftigt täckande färg.

GOTISK KYRKTYP

TILLVERKNING AV TAKRYTTAREN

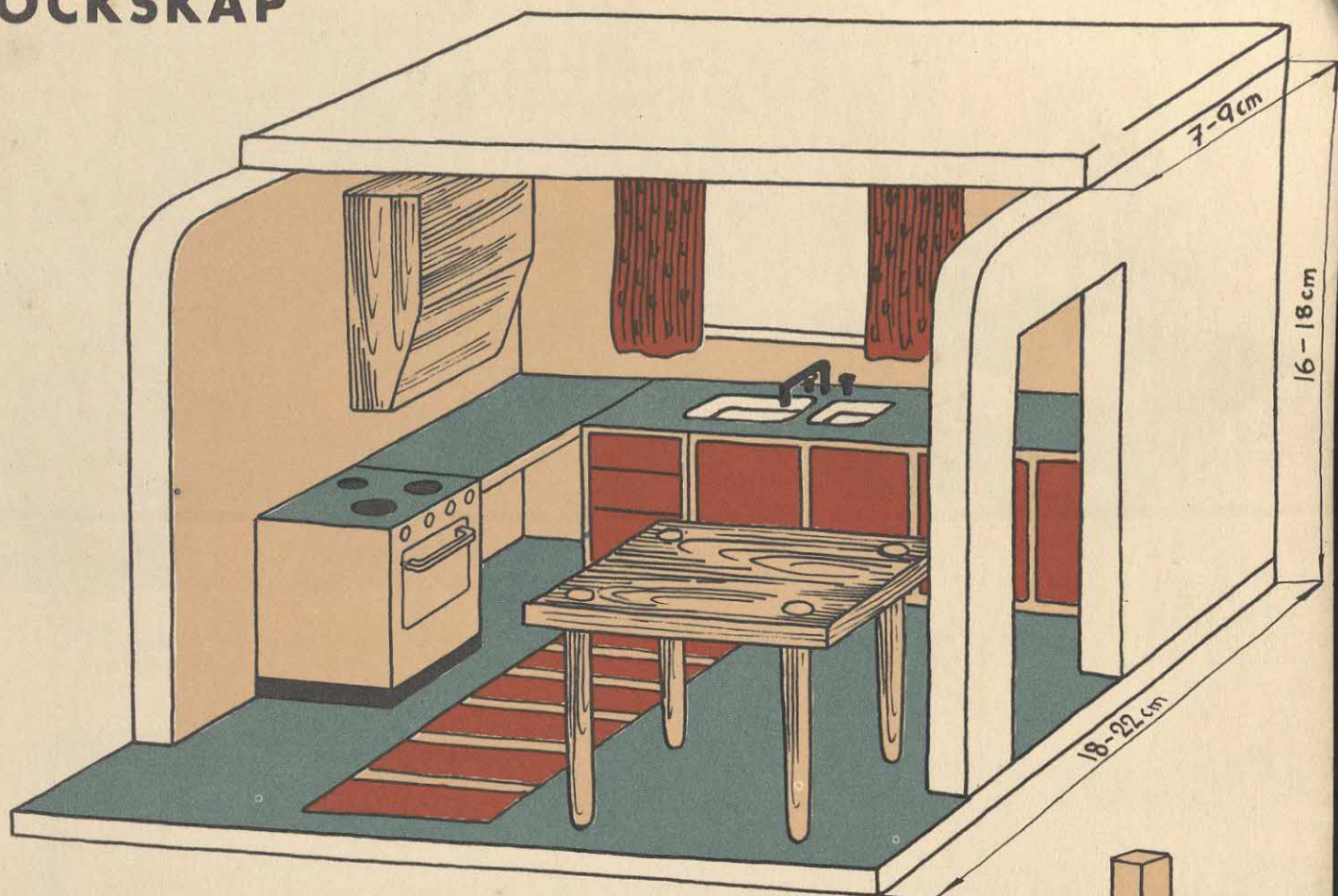

STRÄVPELARE

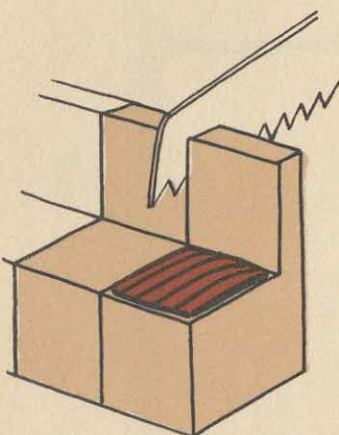
UNGEFÄR NATURLIG STORLEK

Fjärde och femte slöjdaren.

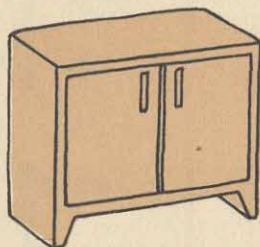
DOCKSKÅP

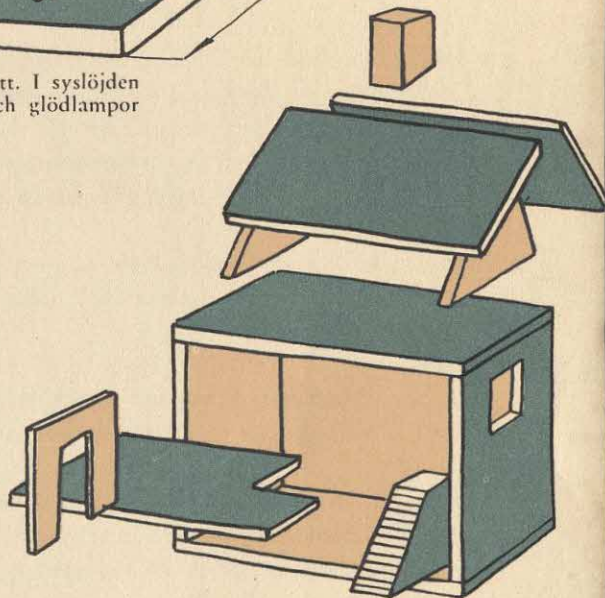
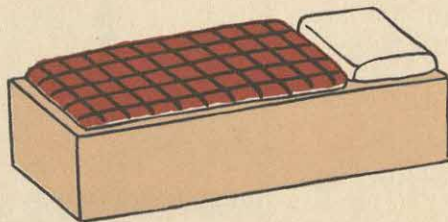
Ovanstående dockskåp kan du öka ut med flera rum planerade på liknande sätt. I syslöjden kan du tillverka mattor och gardiner. Med tillhjälp av ett ficklampsbatteri och glödlampor får du elektriskt ljus i skåpet.

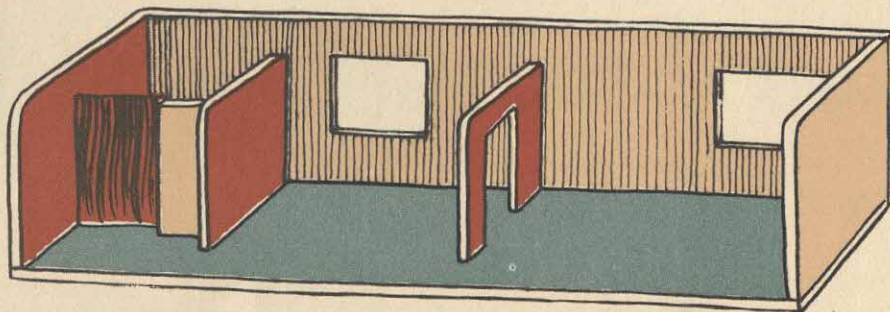
Av en bräda tillverkar du flera stolar på en gång. Limma gärna tygbitar på sitsarna.

Skåpdörrarna markeras endast med tuschlinjer eller målas i någon avvikande färg.

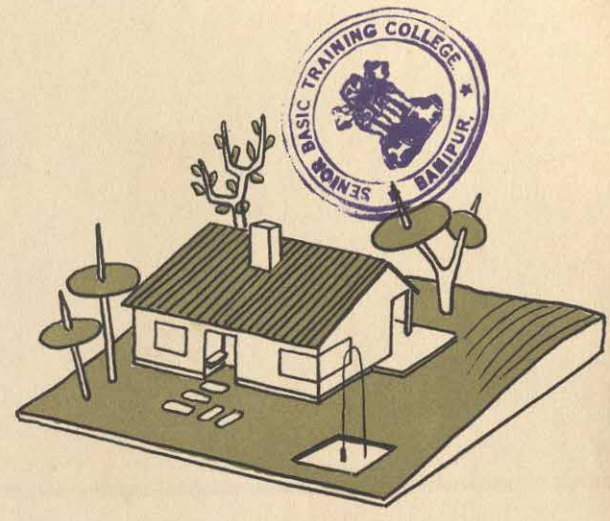
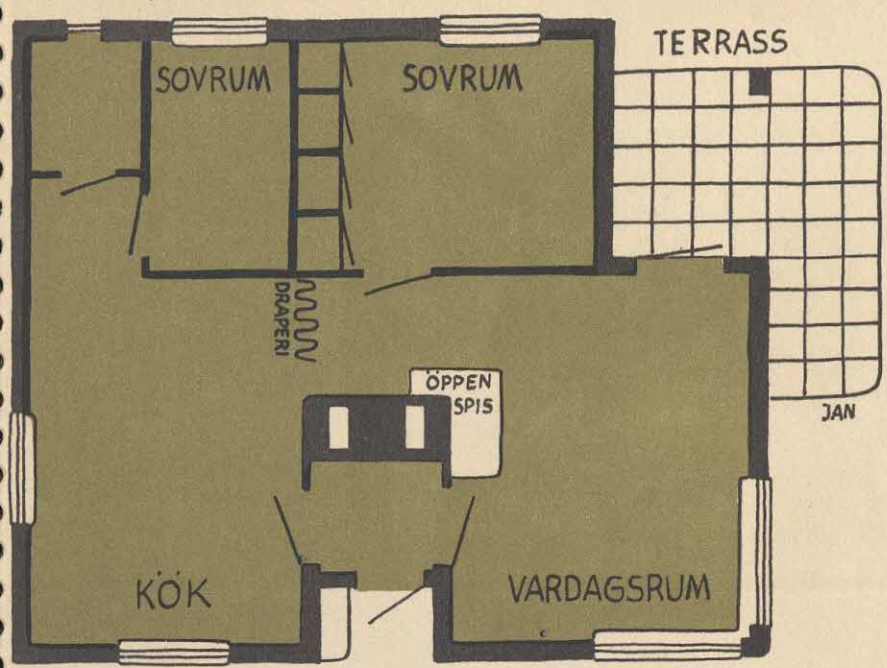
Av en trälåda kan du också tillverka ett dockskåp, men då bör du spackla ordentligt, innan du målar.

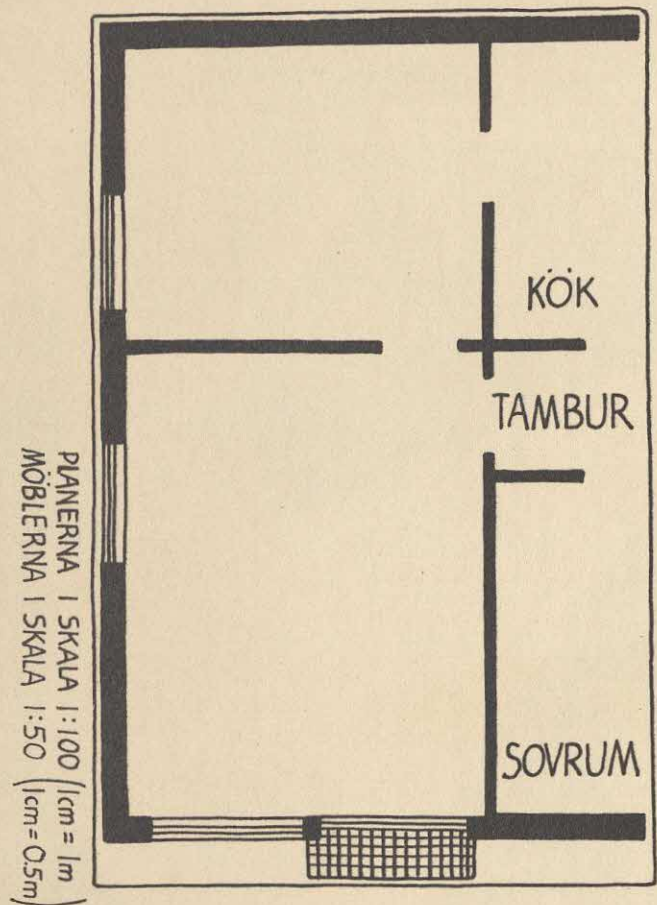
Tredje-femte slöjdåren

Bestäm hur stort du skall göra ovanstående skåp med tanke på de dockmöbler du eller dina mindre syskon kanske redan har. Väggarna kan du måla eller tapetsera.

BOSTAD OCH HEMINREDNING

Ovanstående plan av en mindre sommarvilla är konstruerad av en skolpojke. Du kan göra en liknande samt utföra ditt hus i modell, så som fig. t. h. visar. Modellen gör du av trä eller papp. (Se sid. 9.)

Lägenhetsplanen t. v. är avsedd att användas i hemkunskapen men kan tillverkas i trä- eller pappslöjden.

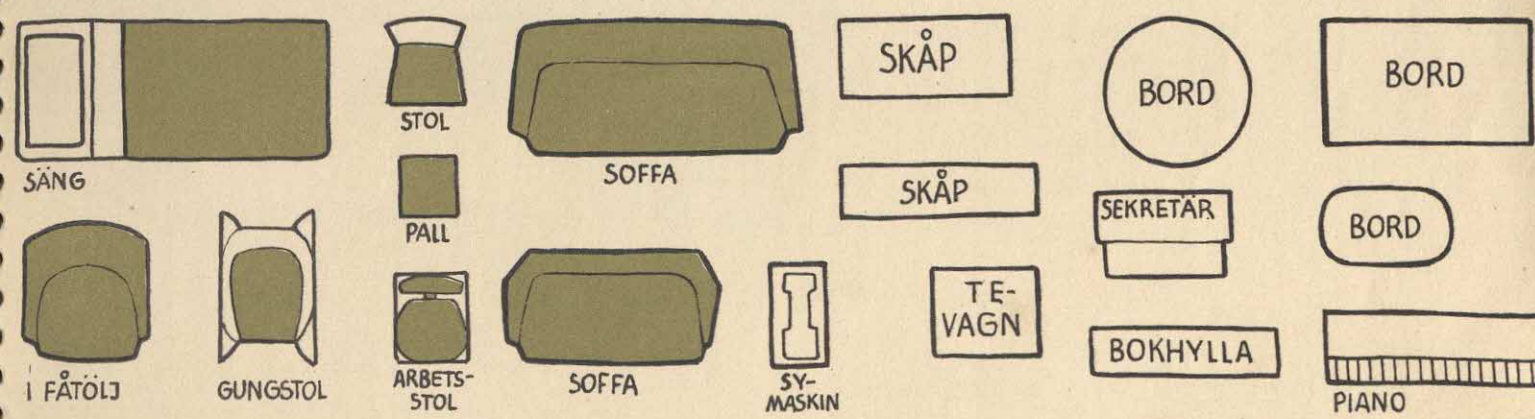
Teckna planen i skala 1:25 (d. v. s. alla mått 4 gånger större än förebilden) på en masonitskiva. Väggar och fönster kan målas direkt på skivan, men det är ännu bättre om de görs av plywood, så att de blir några mm höga.

Möblerna, som är avbildade i skala 1:50, tecknas med alla mått fördubblade och sågas ut ur plywood.

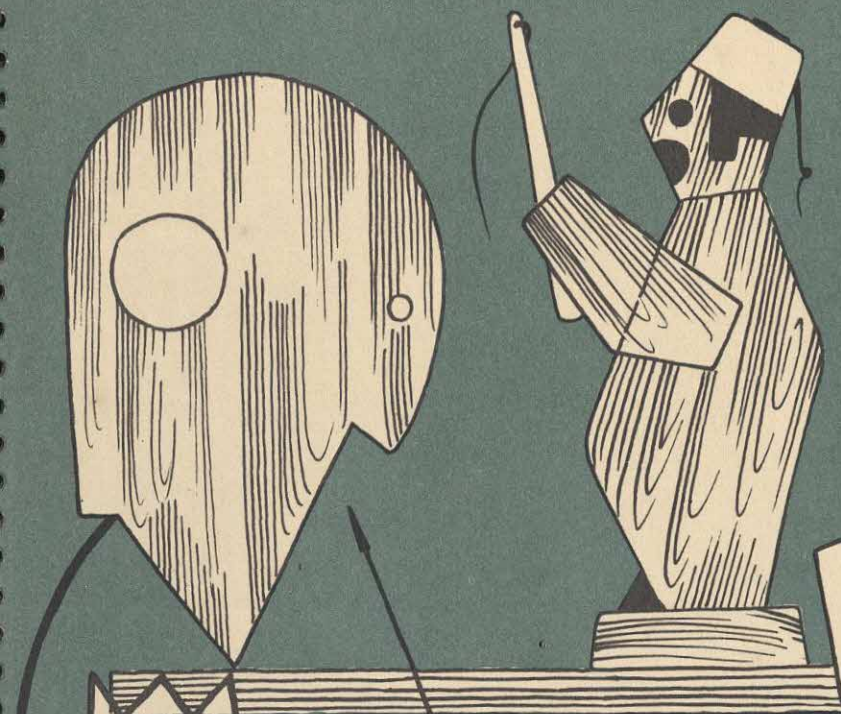
Lämpligt är, att ni arbetar 4 och 4 och att varje grupp tillverkar en plan samt möbler därtill.

Vid möbleringsövningarna kan det mindre rummet tänkas vara arbetsrum, matrum, sovrums eller barnkammare, medan det större får vara vardagsrum.

Möblerna kan givetvis också tillverkas på samma sätt som dockmöblerna på föregående sida.

MÄNNISKOR OCH DJUR

Geten, här tecknad i ungefär halv skala, kan stå och gunga på bordskanten tack vare en tung träklump, som fästs i en ståltråd under djuret. Liknande leksaker har använts av infödingsbarnen på söderhavsöarna.

KLUMPGUBBE.

Tälj till "gubben" av en träbit och måla de olika detaljerna. Om du skär en skåra upptill på dina "gubbar", så kan du använda dem som hållare för placeringskort.
(Lämplig svarvningsuppgift.)

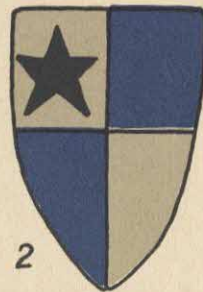
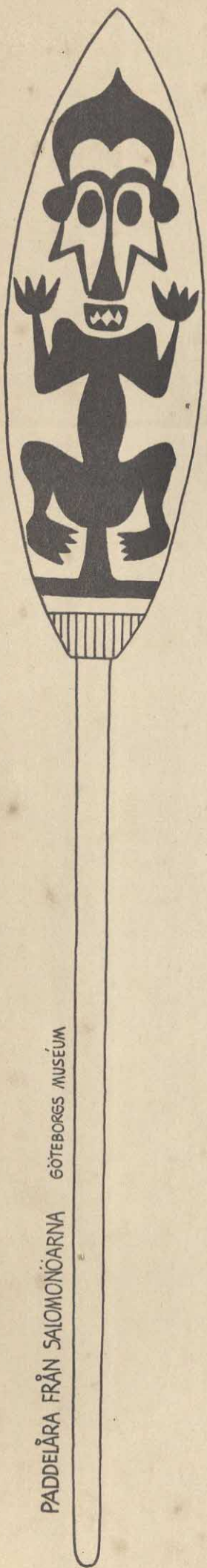
Tuppen och elefanten, vilka är ritade i ungefär naturlig storlek, sågas ut ur omkring 1 cm tjockt, gärna ohyvlat, trä.

Första-fjärde slöjdåren

Sköldarna tillverkas av masonit eller plywood. Du sparar material och får dessutom ett bättre resultat genom att inte göra dem runda.

Motiven kan användas både på sköldar och drakar. Säkert kan du själv hitta på flera, men gör dem inte på det sätt som visas i de båda överkorsade figurerna t. v.

Du bör särskilt lägga märke till att perspektiv skall saknas i dessa dekorativa bilder.

3

2

1

Genom att t. ex. studera negerkonst, indiankonst och landskapsvapen får du goda exempel på lämpliga sköldmotiv.

1—3. Studier efter äldre engelska sköldar.

4. Sköld inspirerad av indiankonst.

5. Fantasisköld med anknytning till afrikanska motiv.

6—7. Studier efter vargfanor på Gripsholms slott.

4

5

6

7

NÅGRA SMÅ FÄRGRÄD

Med tillhjälp av en utförlig färgkarta, som man enklast kan få i en färghandel, går det lätt att välja den färgkulör, man för tillfället skulle vilja använda.

Var ej rädd för att blanda färger med varandra, men låt det ske efter visst system och med urskiljning.

Det går utmärkt att blanda den blå målarfärgen med grönt eller svart för att på så sätt "kultivera" den. Pröva också genom att tillsätta vitt. Grönt och ockra ger som blandningsresultat en varm, olivgrön färgton. Genom att sätta vitt till den mörkröda målarfärgen får man rosa. Vitt och svart jämte ockra ger grått osv.

Arbeta med färgkartan som hjälp och försök blanda dennas färgtoner av det begränsade färgsortiment, som finns i t. ex. täckfärgslådan.

Enklare föremål stryks med vattenlöslig täckfärg, andra föremål, som skall användas inomhus, med cellulosafärg, medan syntetisk lackfärg eller oljefärg väljs för utomhusmålning.

Utför noggrann grundstrykning och spackling om så behövs.

Kom ihåg att de stora partierna på ett föremål skall målas i neutral färg, medan de mindre delarna gärna kan få en uppiggande färgklick. Tillgång till fullgott ytbehandlingsrum i anslutning till slöjdsalen är förutsättning för ett gott resultat. Golvytan i detta rum bör ej understiga 20—25 m².

Lycka till!

